

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2012

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 1 mars 2012

Årgång 78

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost:omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarevägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost:paul.assar@euromail.se
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

ANNONSER:

Kontakta Birgitta Husfeldt-Ahlms
epost:gittan.ahlm@telia.com
Telnr: 070-3317502, 0175-30303

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksförbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 510

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:
Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.
bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Försvarsmaktens personalförsörjning	4-7
Vad en gammal bild kan berätta	8

Linjeskeppet Dygden återfunnet	10-11
Minnen från HMS Gustaf V	12-14

Sovjetiska ubåtar återfunna i Ålsnäs hav	15
Ny ubåtsbaser påbörjad	16-17
Den första militära flygningen	18-19

Sverigeskeppen del 2	20-23
Kallelse Riksrådet	25-28
Lokalföreningarna	29-37
Minnesstenen i Grästorps hamn	39
Per Brahes förlisning	40-41

Nya böcker	44-46
------------	-------

Omslagsbild:

Ubåten Neptun under bogsering till Karlskronavarvet för sanering. Foto: Erling Klintefors

Nummer 2 2012 utkommer i juni. Manusstopp den 15 maj

Flera 100-årsjubileer 2012

Välkomna till ett nytt år med Flottans Män, ett år som vid en första anblick ser ut som alla andra med sammankomster på central, regional och lokal nivå; riksårsmöte, nordiskt möte, regionmöten och, framför allt, alla aktiviteter i lokalföreningarna, som ju är kärnverksamheten i vår kamratförening. Som grädde på moset får vi dessutom läsa fyra nummer av vår förnämliga tidskrift, av vilka Du just nu håller det första i handen.

Men 2012 är också ett jubileumsår i den meningen, att ett stort antal 100-års jubileer, eller minnen av händelser, som ligger 100 år tillbaka i tiden, kommer att firas eller uppmärksammas. För 100 år sedan föddes Raul Wallenberg och August Strindberg avled och i Stockholm hölls de olympiska sommarspelen för att nämna några och dessa händelser uppmärksammas naturligtvis på olika sätt. Symposier, teaterföreställningar, utställningar och minneshögtider är exempel på sätt att uppmärksamma ett 100-årsminne.

För Flottans Män är två händelser 1912 särskilt viktiga att minnas. Flottan behövde flygplan för spaning och ett plan för detta ändamål skänktes av en försvarsvänlig bryggare vid namn Neumüller och flögs första gången av löjtnant Otto Dahlbeck. Den här första flygningen med ett militärt flygplan, som efter givarens profession i folkmun benämndes "bryggarkärren", genomfördes den 3 februari 1912 och utgjorde starten för flottans flyg. Händelsen uppmärksammades med ett minnesevenemang på 100-årsdagen i Värtahamnen i Stockholm, nära den plats där den första flygningen ägde rum. Den starka försvarsviljan, som rådde i landet, ledde till, att ytterligare flygplan tillfördes flottan under de närmaste åren genom donationer och insamlingar.

Det andra 100-årsminnet, som Flottans Män anser särskilt viktigt att högtidlighålla är pansarbåtsinsamlingen. Efter en utredning med bäring på förnyelse av fartygsbeståndet beslutades år 1910, att tre pansarskepp skulle beställas. Året efter avbeställde dock regeringen fartygen med motiveringen, att hela försvaret skulle utredas, innan beslut kunde tas om fartygsbyggen. Sedan några år rådde en stark känsla för sjöförsvaret i Sverige och regeringens beslut underblåste den starka folkviljan ytterligare.

På privat initiativ startades 1912 pansarbåtsinsamlingar runt om i landet och på tre månader hade 125 000 män och kvinnor samlat in drygt 17 miljoner kronor! För 100 år sedan samlade således svenska folket in en summa pengar, som motsvarade 10 % av försvarsanslaget, för att flottan skulle kunna tillföras ett nytt pansarskepp. De insamlade medlen räckte dessutom till ytterligare några fartyg, tre stycken minsvepare.

Insamlingen uppmärksammades i våra grannländer som ett enastående exempel på en befolknings vilja att bidra till nationens försvar och rätten att hävda sin suveränitet. Det var i sanning en manifestation av folkviljan, som sällan skådas och de uppoffringar, som omvittnas, där mindre bemedlade människor skänkte av sina knappa tillgångar, vittnar ju tydligt om, hur djupt förankrad försvarsviljan var för 100 år sedan.

Idag är läget lite annorlunda, än det var för 100 år sedan. Då var första världskriget bara ett par år bort och försvaret bemannades till största delen av värnpliktig personal och reservofficerare. Idag föreligger inget hot om angrepp mot vårt land inom överskådlig tid och plikt-lagen är vilande i fredstid och Försvarsmakten skall personalförsörjas på frivillig väg genom hel- eller deltidsanställda soldater och sjömän. Folkförankringen är väl därför inte lika stark nu som då, men jag är övertygad om, att det fortfarande finns en stark vilja hos många svenskar, att vi ska ha ett starkt försvar, som kan värna vår frihet och hävda vårt oberoende.

Flottans Män vidmakthåller traditioner och vårdar marina minnen av skilda slag. I vår kamratliga samvaro månar vi om det svenska sjöförsvaret och vill gärna sprida information och därmed öka förståelsen för behovet av en stark flotta med allsidig förmåga. Som ett led i detta kommer Flottans Män att högtidlighålla pansarbåtsinsamlingen i höst med ett symposium i samarbete med Kungliga Örlogsmannasällskapet.

Flottans Män lever och verkar i tiden och utvecklas med den. Under det gångna året har vi tagit fram en ny hemsida med ett modernt utseende, som är gemensamt för alla lokalföreningar och där vi också ser en enhetlig grafisk profil för vår kamratförening. Det nya IT-systemet, som tas i bruk under våren, karaktäriseras av tillgänglighet och förenklat arbete, vilket ger oss ökade möjligheter att profilera Flottans Män och förhoppningsvis underlättar det också det ständigt pågående rekryteringsarbetet.

Det just påbörjade verksamhetsåret 2012 blir därmed såväl ett jubileumsår som ett förnyelsens år och detta kommer att präglade vår verksamhet under 2012.

Johan Örnlund

Försvarsmaktens personalförsörjning

Personalförsörjningen i ett historiskt perspektiv

Vid 1544 års riksdag skapades en svensk stående här för första gången. Systemet kallades Mantalsprincipen och var sjätte man skulle kunna utskrivas. I praktiken blev det så, att en kunglig myndighet helt enkelt tog ut erforderligt antal rekryter.

I mitten av 1600-talet övergick man till något som kallades Gårdetalsprincipen. Ett antal gårdar bildade en rote, som skulle ansvara för uttaget av en soldat. Man kunde köpa sig fri, vilket innebar att det i första hand var drängar och lösdrivare, som kom att gå i krig. Detta system har också kallats det äldre indelningsverket.

Skånska kriget 1675-1679 visade för Karl XI, att det dåvarande systemet att få fram nya rekryter var bristfälligt. Lösningen blev att förstärka det äldre indelningsverket. Åren 1680-1682 genomdrevs det nya systemet det yngre indelningsverket och det kom att råda fram till 1901 års härordning. För varje landskap gällde det att sätta upp ett regemente om 1200 man.

För flottans del rekryterades båtsmän på samma sätt som infanteriets soldater, men här var det kustsocknarna, som hade att hålla båtsmän. Det fanns även s.k. stadsbåtsmän. Under andra hälften av 1800-talet började en avveckling av institutionen bl.a. genom vakantsättning av vissa båtsmansnummer.

Sveriges sista båtsman var Sven August Olsson Walbom född 1876. Han antogs 1895 för Vallby i Ramdala utanför Karlskrona med nr 263 i 1.båtsmanskompaniet.

Han gjorde sin sista tjänstgöring 1932 och dog 1956.

På 1810-talet infördes en beväringinstitution, som var en föregångare till den allmänna värnplikten. För flottans del fanns enheter, som utbildade beväringar, t.ex. Sjöartillerikåren, Sjöartilleriregementet och Marinregementet. I slutet av 1800-talet infördes den s.k. Sjömanskåren, värvat manskap, som tillsammans med båtsmännen svarade för manskapsrekryteringen till flottan. (Beväringbegreppet försvann officiellt först 1941, men benämningen har använts fram till vår tid som beteckning av värnpliktiga, ibland dock i lite nedsättande betydelse.)

När den allmänna värnplikten genomfördes med start den 1 januari 1902, upphörde alla de gamla systemen, även om det några decennier in på 1900-talet fanns tjänstgörande båtsmän, dock inte ombord.

När det gamla invasionsförsvaret var som störst, inkallades årligen cirka 50 000 män (och frivilliga kvinnor). Av dessa försvann drygt 10 000 på vägen (mellan mönstring och grundutbildning) de flesta p.g.a. sjukdom. Cirka 5000 gick till s.k. civiltjänst.

Detta innebar, att Sverige kunde sätta upp en krigsorganisation på cirka 465 000 man, en personalreserv på cirka 400 000 man samt en utbildningsreserv om cirka 72 000 man (värnpliktiga som ej gjort grundutbildning). Till detta kom en civil krigsorganisation på mellan 200 000 och 300 000.

Från bondehär till allmän värnplikt

Mantalsprincipen

Det första steget mot att redan under fredstid skapa en ständigt infärdig svensk här togs under 1544 års riksdag "i högsta nöd" skulle var man, i annat fall var sjätte man kunna utskrivas. Ursprungligen gick de till så att vid krig kunglig myndighet helt enkelt uttag det erforderliga antalet rekryter ute i bygderna.

Gårdetalsprincipen

Ett växerande antal gårdar som bildade en rote skulle lämna en inlett. Ansvarat för att ta fram den som skulle utskrivas låg helt på bönderna själva. Det förekom att man i vissa fall köpte sig fri. Detta gjorde att i första hand drängar och lösdrivare kom att gå i krig.

Indelningsverket

Gårdarna inom varje socken sammanfördes till rotar. Varje rote anställde en soldat, upplätt ett korp som bostad för honom och hans familj samt jord att bruka för försörjningen. Under den tid soldaten var kallad till övning eller följande krigstjänst svarade roten för soldatfamiljens försörjning.

Personalförsörjning modell 1901

1901 års allmänna värnpliktslag ersätter definitivt indelningsverket. Värnplikten omfattar alla mellan 21 och 40 år. Ca 400 000 man ligger i beredskap under 1940. Huruvida skapas med tanke på ett eventuellt genallkrig. Sveriges val till allianssträvet efter kriget kräver ett relativt starkt försvar. Övningstiden minskar till cirka ett år.

Sedan 2010 är värnplikten vilande, d.v.s. ingen inkallas till plikttjänstgöring. Det är nu, det nya personalförsörjningssystemet ska börja fungera.

Det nya personalförsörjningssystemet

Några grundpelare i det nya systemet är

- Pliktlagstiftningen finns kvar, men tillämpas dock först efter regeringsbeslut
- All rekrytering sker på frivillig grund
- Alla har arbetsskyldighet i samtliga uppgifter
- Tvåbefälssystem
- Det kommer att finnas stående förband och kontraktsförband
- Utlandsstyrkan avvecklas

Det finns enligt riksdag och regering ett antal skäl till, varför vi behöver ett nytt personalförsörjningssystem. Det hela är kopplat till övergången från ett invasionsförsvaret till ett insatsförsvaret.

Ett av skälen är artikel 42.7 i Lissabonfördraget. Sverige gjorde en solidaritetsförklaring antagen av riksdagen den 16 juni 2009, som löd:

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt, om en katastrof eller annat angrepp skulle drabba ett annat medlemsland eller nordiskt land. Vi förväntar oss, att dessa länder agerar på samma sätt, om Sverige drabbas. Sverige bör ha förmågan att kunna ge och ta emot militärt stöd.

Globaliseringen gör, att vi har svenska intressen över hela världen såsom

- behovet av energi och råvaror
- ekonomisk säkerhet
- stöd till demokratisk utveckling
- folkrätten
- klimatfrågan
- mänskliga rättigheter m.m.

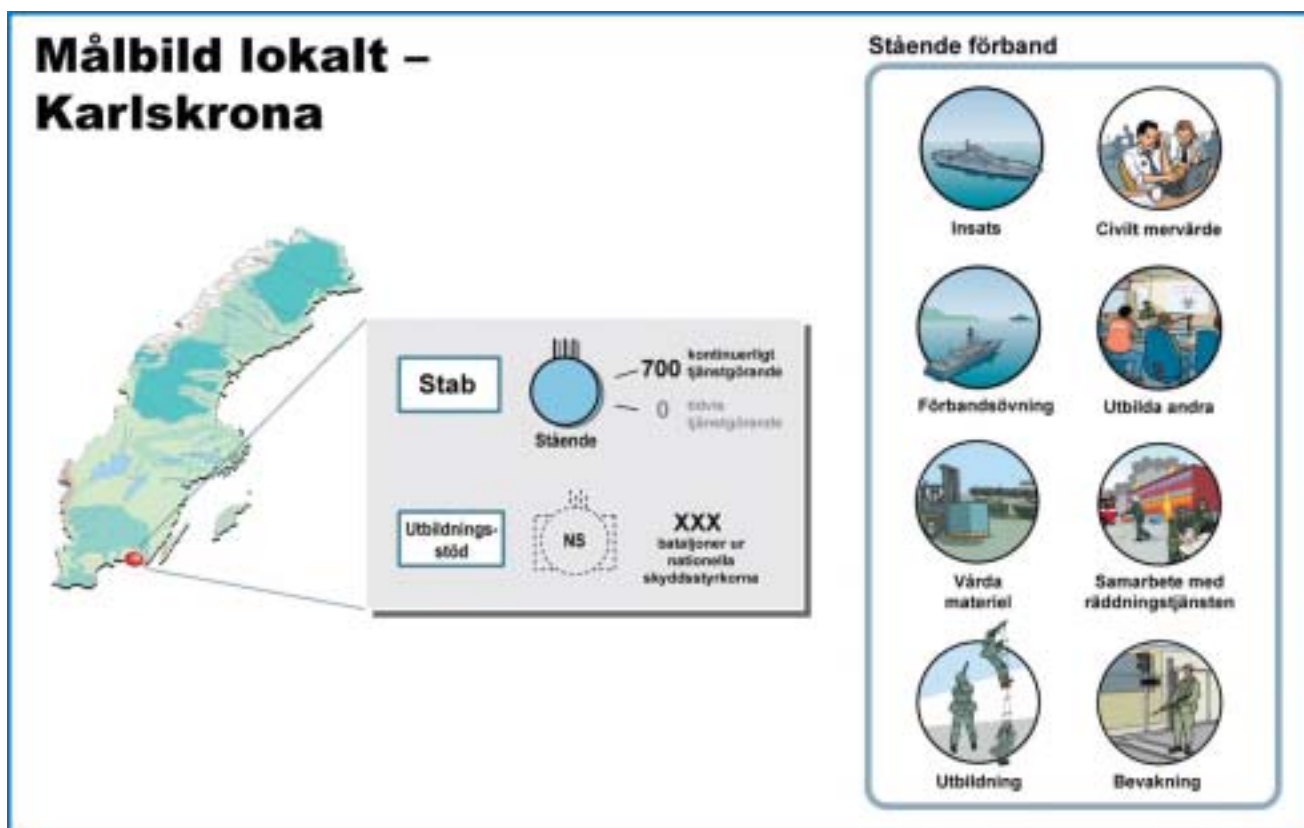
Det nya personalförsörjningssystemet ska innebära, att vi ska kunna försvara landets intressen över hela världen, att vi ska kunna möta ökade kvalitetskrav på förbanden, vi ska ha hög beredskap och korta insatstider och att det ska vara kostnadseffektivt.

Detta innebär bl.a. andra anställnings- och kontraktsformer.

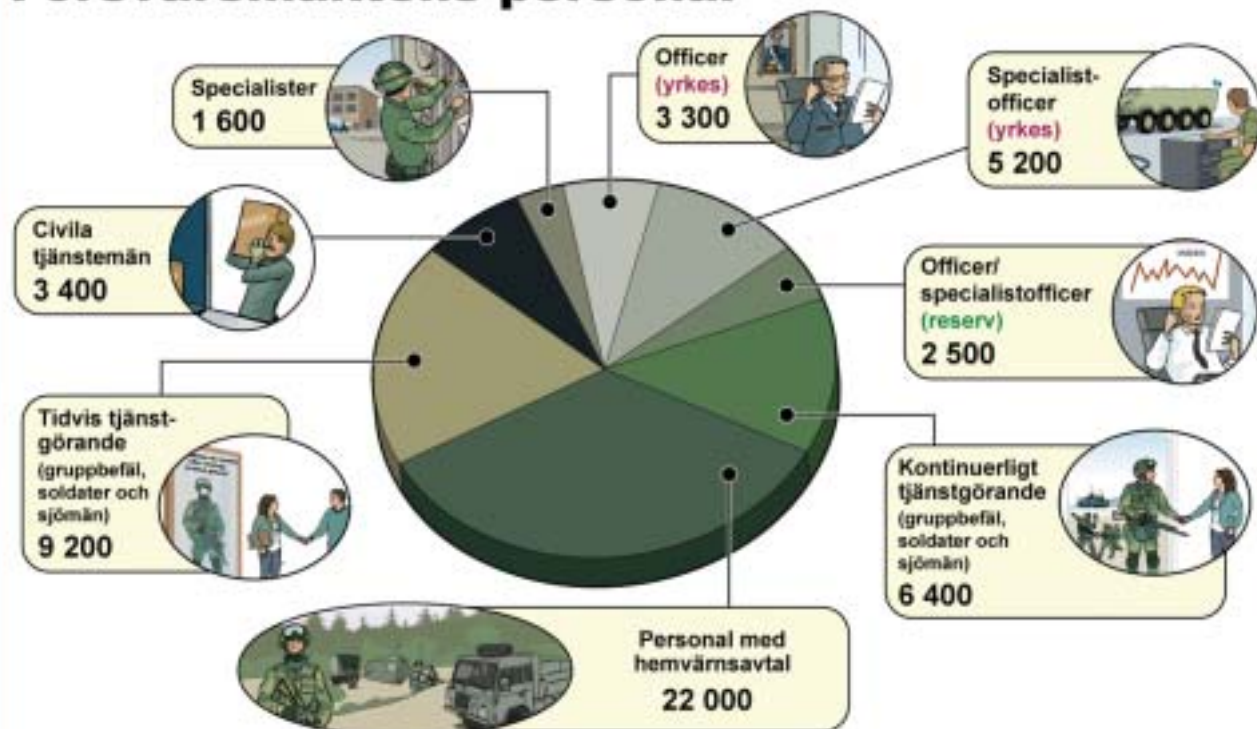
Systemet innebär en frivillig grundutbildning (GMU) om 3 månader, där cirka 4000 frivilliga utbildas årligen. Det ska finnas cirka 28 000 tillgängliga för internationella och nationella insatser antingen i stående eller kontraktsanställda förband. Ytterligare 22 000 ska finnas tillgängliga i de s.k. nationella skyddsstyrkorna (hemväret m.m.).

Beträffande förbanden skiljer man sig åt mellan de olika försvarsgrenarna. Flottan kommer endast att ha stående förband med kontinuerligt tjänstgörande personal, flygvapnet i huvudsak stående förband med inslag av kontraktsförband, medan armén och amfibiekåren kommer att ha kontraktsförband med tidvis tjänstgörande personal. För flottan i Karlskrona kan bilden se ut som bilden visar

Målbilden för Försvarsmaktens personal för perioden 2014 – 2019 framgår av nedanstående bild.

Försvarsmaktens personal

Yrkesofficerare – militära tjänstemän, fänrik eller högre.
 Specialistofficerare – militära tjänstemän, 1.sergeant t.o.m. regements- och flottiljförvaltare.

Reservofficer – i princip samma som ovan men med endast periodvisa tjänstgöring.

Specialister – kontinuerligt eller tidvis tjänstgörande civila, som vid tjänstgöring får en militär grad och som

har särskilda befattningar i insatsorganisationen (t.ex. läkare).

Civila – tjänstemän anställda i Försvarsmakten från förrädspersonal till generaldirektör.

Kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän med längre tidsbegränsade anställningar (max 8 år)

Tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän

Försvarsmaktens "erbjudande"

	Frivillig f.d. värnpliktig samt frivillig "lång GMU"	Frivillig GMU och KMU (3 + 2 mån)	Tidsbegränsad anställning under utbildning (max 12 mån)	Anställd under tjänstgöring hemma	Vid insats (enligt nuvarande avtal)
Ersättning	4 500 kr/mån + fullföljandepremie 10 600 kr 	4 500 kr/mån 	16 000 kr/mån 	17 200 kr/mån 	1,3 x månadslön plus traktamente och missionstillägg
Fria hemresor	Ja 	Under GMU: 5 resor Under KMU: 3 resor	Nej	Nej	Ja
Fri mat	Ja 	Ja 	Nej	Nej	Nej (traktamente)
Fritt logi	Ja 	Ja 	Nej FM erbjuder dock enkelt boende (1 000 kr/mån)	Nej FM erbjuder dock enkelt boende (2 000 kr/mån)	Nej (traktamente)
Skattebefriad	Ja	Ja	Nej	Nej	Nej
Fri sjuk- och tandvård	Ja 	Sjukvård och akut tandvård 	Nej	Nej	Sjukvård och akut tandvård

med skyldighet att tjänstgöra vid övningar och insatser.

Som längst ska man kunna vara anställd som gruppbefäl, soldat eller sjöman i åtta år. Därefter har Försvarsmakten förbundit sig att genom olika åtgärder underlätta övergången till civil verksamhet. Systemet har också inneburit vissa avsteg från Lagen om anställningsskydd (LAS). Det står alla gruppbefäl, soldater och sjömän fritt att lämna anställningen (och även GMU) när som helst.

De förmåner som Försvarsmakten erbjuder framgår av nedanstående bild. Obs att lönerna gällde 2010 och att lönerna fastställs i kollektivavtal.

Läget beträffande personalförsörjningen var i Karlskrona garnison i mitten av februari 2012 följande

- Civila 423
- Officerare (officer och specialistofficer) 757
- GSS (Gruppbefäl, soldater och sjömän) 355
- Nationella skyddsstyrkorna (2 hemvärnsbataljoner) 834

Det är utan tvekan en radikal förändring, som det nya personalförsörjningssystemet innebär. Det kommer inte att vara färdigt i år, utan behöver säkert ett antal år att svänga in. Siffrorna ovan siktar mot 2014.

Jämfört med idag kommer antalet officerare att minska och antalet specialistofficerare att öka. Detta är bl.a. en följd av, att i dag finns många officerare i befattningar för specialistofficer. Kommande beslut i försvarsfrågan kommer också att påverka storleken av vårt försvar.

Försvarsmakten har redan nu aviserat, att antalet utbildningsförband är för många med hänsyn till det utbildningsbehov, som finns. Men detta är ju, som alla vet, en mycket känslig politisk fråga med traditioner och regionalpolitik som kännemärken.

Olle Melin

Personalförsörjningen i centrum

Den 13 februari genomfördes ett stort seminarium i Sparresalen i Karlskrona om Försvarsmaktens ny personalförsörjningssystem. Såväl Försvarsminister, Sten Tolgfors, som överbefälhavaren Sverker Göransson deltog och i övrigt fanns ett stort antal representanter från förbanden och inte minst näringslivet. Region Blekinge stod för värdskapet.

Flottans Män fick möjlighet till en mycket kort intervju med Sverker Göransson och jag passade på att ställa tre frågor.

Först, tror ÖB, att det nya systemet kommer att fungera, som det är tänkt?

Svaret var odelat positivt, men att det finns problemområden. Egentligen är det för tidigt att dra några definitiva slutsatser. Det handlar mycket om att kommunicera det nya systemet, så att det blir ett etablerat system.

Fråga två handlade om "flaskhalsar". Där erkände

ÖB, att det finns yrkeskategorier, som är svårrekryterade och där det krävs särskilda åtgärder. Han nämnde som exempel tekniker och sjukvårdspersonal. För den sista kategorin kan kanske avtal med olika landsting vara lösningen. Även kockar kan vara en bristgrupp.

ÖB,
Sverker Göransson

Den tredje och sista frågan var, hur näringslivet ser på det nya systemet och där konstaterade ÖB, att förståelsen var större hos stora arbetsgivare än hos små. Detta är förståeligt. Ett företag med fem anställda dränas på 20 %, om en anställd blir kontrakterad.

Jag fick också ett kort samtal med Richard Lidén, reservofficer, som representerade näringslivet och han såg mycket positivt på systemet och dess möjligheter.

Jag fick också ett kort samtal med två kontraktsanställda soldater från P 7,

Erik Svensson och Martin Liljeberg. De hade ett långtidskontrakt, d.v.s. 8 år och hade varit anställda sedan mars 2011. Det innebär, att om de fullföljer kontraktet, kommer

de att sluta i mars 2019. Men de har, som de sa, möjlighet att bryta när som helst. De poängterade särskilt den fina utbildning de fått som värnpliktiga 2009-2010 och den de kommer att erbjudas under kontraktstiden. De hade dock inte några planer för en framtid utanför Försvarsmakten.

På tal om bristen på kockar, i flottan gäller förmodligen att en dålig fartygschef kan man stå ut med, en dålig fartygskock är en katastrof!

Olle Melin

Martin Liljeberg till vänster och Erik Svensson

Vad en gammal bild kan berätta

Aret är 1897 och vid Djurgården i Stockholm ligger kungaslupen *Vasaorden*. Detta år pågår den stora Stockholmsutställningen, eller som den egentligen heter *Allmänna konst- och industriutställningen i Stockholm 1897*.

Utställningen var förlagd till Lejonslätten på Djurgården med Ferdinand Boberg m.fl. som arkitekter.

Flottans fartyg fanns representerade vid ett flertal tillfällen under utställningsåret. Kungaslupen *Vasaorden* fick inför utställningen en ordentlig upprustning och meningen var, att den skulle ligga förtöjd för allmänt beskådande och vara klar att användas vid väntade besök. Det första besöket blev, när storfursten Vladimir av Ryssland kom till Stockholm med ett ryskt pansarfartyg den 6 juli. Storfurstinnan kom två dagar senare ombord på den nybyggda kryssaren *Rosita*.

Den ursprungliga *Vasaorden* var ett verk av Fredrik Henrik af Chapman och togs i bruk 1774. I huvudsak användes slupen för de kungligas färder på Mälaren och då mellan staden och slotten Drottningholm, Gripsholm och Svartsjö. Men självklart användes slupen vid kungliga ceremonier, parader m.m.

Efter kriget mot Ryssland 1788-1790 och det för Sverige ärofulla slaget vid Svensksund, paraderade de svenska flottstyrkorna på Stockholms ström för konungen den 21 oktober. Kungen inspekterade flottan från *Vasaorden* och steg i land vid Logårdstrappan, där han och hela flottan hyllades med jubel av stora människomassor.

Sista gången gamla *Vasaorden* användes var vid det franska statsbesöket 1914. Natten till den 5 augusti 1921 utbröt en stor brand på Galärvarvet i Stockholm och *Vasaorden* blev lågornas rov.

Ganska snart efter branden togs ett initiativ av skeppsredaren Dan Broström som tillsammans med nå-

ra officerare satte igång en offentlig insamling till en ny slup. Redan 1922 hade de insamlade medlen blivit tillräckliga för att starta ett nybygge och på Djurgårdsvarvet påbörjades arbetena den 15 juni. Slupen byggdes helt efter af Chapmans originalritningar och de återstående spillrorna av den brunna slupen återanvändes. Det som återstod av den gamla slupen var rorkult, gardjörn, roderbeslag, stävskenor och diverse beslag. Nya *Vasaorden* sjösattes den 20 juni 1923. Detta var samma dag, som Stockholms stadshus invigdes och slupen kom genast till användning Kung Gustaf V gick ombord på Riddarholmskajen och roddes till Stadshustrappan.

Sedan dess har *Vasaorden* varit i flitigt bruk och mest känd för allmänheten blev hon välkänd i samband med vår nuvarande kungs bröllop den 19 juni 1976 och kronprinsessan Victorias bröllop den 19 juni 2010.

Olle Melin

Den nya *Vasaorden* i samband med vår nuvarande kungs bröllop 1976

Ny CD med Marinens Musikkår

Lagom till jul 2011 kom Marinens Musikkår i Karlskrona ut med en ny CD med ett varierande musikutbud. Skivan fick samma namn som en CD, som kom för några år sedan – *An evening*

with the Royal Swedish Navy Band – med tillägget *Vol 2*.

Skivan innehåller marscher, operastycken och en del annat. Tre klassiska marschkompositörer finns representerade – en svensk, Per Grundström. En tysk, Carl Teike och en brittisk, Kenneth J. Alford. Dessutom finns marscher i två av de sviter, som finns på skivan samt en marsch, Huldigungsmarsch tillägnad den bayerske kungen Ludwig II, ur Richard Wagners mer ovanliga produktion.

Det finns inte så mycket musik skriven direkt för blåsorkester. En, som tidigt gjorde detta, var engelsmannen Gustav Holst, svensktättling, som åren 1909 respektive 1911 kom ut med två sviter i Eb respektive F. Båda tillhör blåsmusikens klassiker. På denna CD finns sviten i Eb representerad.

En annan svit på skivan är Dimitrij Sjostakovitj Jazzsvit, som är representerad med fem stycken. Namnet vilseleder verkligen. Kompositören lär ha fått Stalins uppgift att popularisera den ryska musiken och vad han gjorde var, att komplettera symfoniorkestern med saxofon, dragspel och gitarr. Jazzigt låter det inte, men en härlig musik är det.

Hela skivan speglar kvalitet. Att Marinens Musikkår i Karlskrona är en av Försvarsmaktens spjutspetsar framgår med största tydlighet. Ljudupptagningen är ytterst professionell och dirigenten vid inspelningen, Petter Sundkvist, får musikerna att göra sitt yttersta.

Petter Sundkvist är en av Sveriges mest efterfrågade dirigenter och har dirigerat alla de stora svenska symfoniorkestrarna samt en rad ledande orkestrar i Skandinavien, Tyskland, Ryssland, Island, Italien, Slovakien, Holland och Storbritannien.

Marinens Musikkår i Karlskrona har anor från de amiralitetsmusikanter, som kom med Flottan till Karlskrona i samband med stadens grundande 1680. Sedan dess finns en obruten tradition av blåsmusik och i dag är kåren en av tre musikkårer inom Försvarsmakten med ett verksamhetsområde, som omfattar hela landet och många utländska gästspel. Totalt omfattar kåren 30 musiker.

Skivan är utgiven på SERPENT förlag med beteckningen SERPENT – SERCD 31

Ett *Stort Grattis* till en suverän produktion!

Du kan köpa skivan direkt från Marinens musikkår, som Du når på telefon 0455/85000, begär Marinens Musikkår.

Olle Melin

Flottans Män får billig el

Flottans Män är Sveriges största militära kamratförening med nästan 4000 medlemmar. Vi har ett mycket stort kontaktnät och kan därför sprida information och påverkan över ett mycket stort område. Många företag och organisationer vill därför annonsera i vår tidskrift och sprida information genom oss.

Flottans Män strävar efter att skriva avtal med så många företag och institutioner som möjligt som ger våra medlemmar förmånliga villkor i form av rabatterade eller reducerade priser på olika varor och tjänster.

Energibolaget i Sverige är ett företag som vill stödja vår kamratförening genom att erbjuda oss förmånliga villkor på köp av elkraft.

Företaget är Sveriges största elleverantör utan eget nät och har varit verksamt i Sverige sedan 1999. Energibolaget, som nu har nu cirka 150000 kunder i Sverige, har även etablerat sig i Finland och Spanien och prognostiserar 500000 kunder om några år.

Flottan Män och Energibolaget i Sverige har ingått ett samarbetsavtal som ger våra medlemmar möjlighet att teckna avtal om elleverans enligt följande:

- Årsavgift 325 kr inklusive moms
- Pris/kWh 92,5 öre inklusive energiskatt och moms

Företaget förbinder sig att hålla avtalad prisnivå under ett år såvida inte lagstadgad energiskatt eller moms ändras.

Samarbetsavtalet som Flottans Män har tecknat med Energibolaget i Sverige innebär dessutom att Riksförbundet erhåller ett bidrag om 200 kr för varje tecknat avtal.

Det betyder att varje medlem som tecknar avtal med Energibolaget i Sverige både minskar sina månatliga utgifter och hjälper till att stärka Riksförbundets kassa.

I en annons på tidskriftens sista sida finns all information som behövs för att komma i kontakt med Energibolaget i Sverige. Naturligtvis är kanslichefen beredd att bistå medlemmarna som har frågor om avtalstecknande.

Linjeskeppet Dristigheten under utsegling från Reval. Dristigheten var av samma typ som Dygden

Linjeskeppet Dygden återfunnet

Den 29 juni 1793 exploderade och sjönk linjeskeppet *Dygden* på Karlskrona redd.. Efter några dagar hölls förhör bl.a. med flaggkonstapel Carl-Gustaf Björck, som befann sig ombord vid olyckstillfället. Björck var sysselsatt med att inventera uppbörden av krut i arkliet, ett utrymme akterut i fartyget på undre batteridäck, då han omkring kl tre på eftermiddagen fick besked av några besättningsmän, att elden var lös. Björck beskriver därefter, att han konstaterade, att fartyget inte kunde räddas och hur han tillsammans med besättningsmän med barkassen tog sig över till chefskeppet *Prins Adolf Fredrik*. Händelseförloppet finns beskrivet i Örebro Weckoblad den 13 juli 1793.

Fartyget, som redan var utlagt och alldeles fulltacklat, antändes, då man uti en balja skulle med en kula uppvärma någon tjära, var kulan för het och satte eld på tjäran. Man ville kasta den i sjön, men ena stroppen på baljan gick av, så att den brinnande tjäran vältes ut på däck, varigenom skeppet inom några minuter kom i full låga och en halv timme därefter sprang det i luften.

Av besättningen hava vid detta bedrövlige tillfälle mellan 60 och 70 man omkommit, däribland löjtnanten Baron Wrangel. De övriga räddades dels genom slupar dels genom simmande. Detta skepp låg sist i linjen och vinden stod till all lycka under olyckan ifrån de övriga.

Vad, som sedan hände med vraket, är oklart. Känt är att galjonsfiguren, som idag finns på Sjöhistoriska museet, bärgades en tid efter förlisningen och placerades på det vid Hogland erövrade ryska fartyget *Vladislaff*. Sannolikt har man en tid efter förlisningen bärgat mer från vrakplatsen.

Våren 2010 påträffade Försvarmaktens röjdykfartyg HMS Sturkö en fartygslämning utanför Karlskrona på drygt 20 meters djup. Bakgrunden var ett försök att tillsammans med Marinmuseum lokalisera *Dygdens* förlisningsplats. I oktober 2010 undersöktes vrakplatsen av Sjöhistoriska museet, Marinmuseum och Försvarmakten.

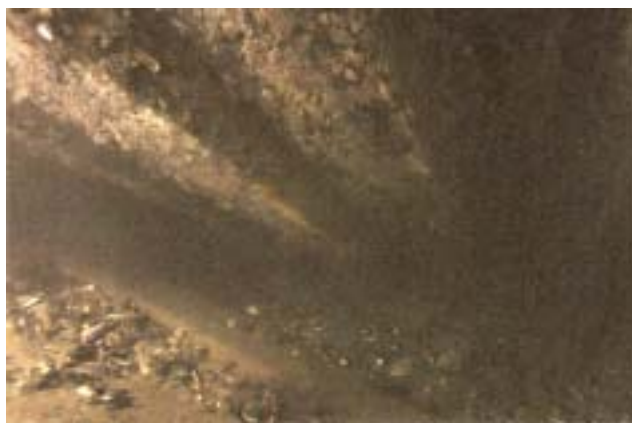

Översiktskarta över Karlskrona skärgård, som visar fyndplatsen

Åren 1782 byggde varvsamiralen Fredrik Henrik af Chapman en serie linjeskepp och fregatter på Örlogsvarvet i Karlskrona i syfte att på kungens, Gustaf III, order förnya den svenska flottan. 10 fartyg av vardera sorten byggdes på två stapelbäddar och byggprojektet var ett utmärkt exempel på en produktion, som kan liknas vid det löpande bandet. Fartygen var konstruerade för snabba anfallskrig samt för manöver i grunda och trånga farvatten. Fartygen deltog i slagen vid Hogland, Reval, Ölands södra udde och i det s.k. Viborgska gatloppet, där ledarfartyget, linjeskeppet *Dristigheten* under befäl av Johan Puke, banade väg för en lyckosam svensk reträtt. Två av fartygen i serien, *Dristigheten* och *Åran* var i tjänst fram till 1869 respektive 1874, en ovanligt lång livslängd för ett sådant fartyg.

Undersökningarna av vraket har syftat till en översiktlig dokumentation och provtagning. Inom örlogshamnen i Karlskrona och vid Stumholmen finns ett stort antal vrak av samma typ som *Dygden*. Skillnaden är, att dessa vrak är medvetet sänkta i samband med, att de utgått ur organisationen. Någon bärgning av *Dygden* är inte aktuell.

Olle Melin

Undervattensbild som visar delar av fartygets framsida

Karta från tidigt 1800-tal, som markerar Dygdens förlisningsplats

Minnen från HMS GUSTAF V

- från beredskap till fred 1945

Vi var ett gäng då unga män som en regnig oktoberkväll hösten 1944 kom till Karlskrona central med det så kallade - Sillatåget. - en då smalspårig bana från Kristianstad till Örlogsstaden. Vi fick sedan marschera i ösregn till kasern Sparre, där det serverades kalla gröna ärtor och en torr salt sill. Ja, så började tre månaders utbildning för oss skeppseldare Skribenten av dessa rader hade dessutom "nöjet" att fylla 20 år första morgonen på kasern. Ur drömmarnas värld väcktes jag av en trumpetsignal, vilken jag tydde som en födelsedagshyllning till mig. Men ack nej, den fortsatte varenda morgon under kasernvistelsen. Redan dag två blev vi förflyttade till kasern Ankarstierna, där vi blev inkvarterade i träbaracker på kaserngården. Här bodde vi under 3 månaders utbildning.

Under de första veckorna var det exercis som gällde. Vi pluggade gradbeteckningar, innan vi släpptes ut på stadens mörka gator. På den tiden var det gasljus i Karlskrona och ganska mörkt. Första kvällen på stan hälsade man på allt, som blänkte. Ibland blev det en polis eller en biografvaktmästare.

Kasern Sparre

Efter maskinskolans slut fick vi vår första sjökommandering i januari 1945. Vi skulle avlösa årsklass 43 på Pansarskeppet *HMS Gustaf V*, som sedan blev vårt "hem" under ett halvår framåt. Vi fick även uppleva fredsdagen den 7 maj 1945 i vår huvudstad. Bilderna från Kungsgatan med tutande bilar och lufterummet fyllt av virvlande papper från tömda papperskorgar, serpentiner, tidningsblad och allt som kunde virvla runt i luften, är oförglömliga. Till slut blev det så mycket papper på gatan, att spårvagnarna fick "kontaktproblem" och stannade. Dessa bilder har ofta visats på TV och film och fortfarande känner skribenten ilningar i ryggraden och tankar-

Pansarskeppet Gustaf V

na går ibland tillbaka i tiden till den 7 maj 1945. Detta fick jag och mina eldarekamrater uppleva.

Men nu till verkligheten och livet ombord. Maskinfolket blev snabbt ett "sammansvetsat" gäng, som tio år efter vi muckat bildade en kamratförening, som fick namnet Skeppseldare 44. Sedan dess har vi träffats vart tionde år till och med 1984, då vi beslöt att råkas lite tätare på äldre dagar. Nu blev det 5 år mellan träffarna, som alltid ägde rum i Pinan - förlåt Karlskrona. Den sista träffen blev 1994 vid vårt 50-årsjubileum. Eric Persson, lokförare i det civila och hemmahörande i Lomma, var den, som alltid höll i trådarna. Han var van att brottas med problem, vann för övrigt Kustflottans mästerskap i lätt-

"Lyset" på Gustaf V. Från vänster Bo Hammarlund, Båstad, och skribenten.

”Sovrummet” på Gustaf V

vikt i brottning 1945 och blev 4 i marinmästerskapen samma år. Tyvärr finns ej Eric hos oss i dag. Han gick bort 2002. Han var med och planerade ytterligare en träff, som aldrig blev av. Sedan dess har många av kamraterna blivit sjuka och flera lämnat jordelivet. Telefonen har varit vår kontakt den senaste tiden. Häromdagen kom ett nytt bud, att Allan Karlsson, Landskrona, medlem i vår förening, FM Ängelholm, lämnat oss. Tack Allan för många trevliga telefonträffar.

Livet ombord skall jag nu försöka återskapa med några rader. Jag har speciellt ett par episoder i minnet, som jag vill återge. Med skeppsnummer 595 fick jag första dagen ombord av mässfuriren veta, att 595 betydde backlagsman. Den kommenderingen glömmar jag aldrig! Det betydde, att jag skulle hämta maten från fartygets kök, byssan, till ett tiotal hungriga beväringar. Mässfuriren lovade visa vägen genom fartygets korridorer och lejdare upp till kockarna och hur jag skulle förfara med matkärl och dylikt. Så långt allt väl. Men återvägen att hitta rätt lejdare och rätt mäss och med de olika matkärlen i famnen var ej så lätt, som jag trodde. Var det till vänster eller höger jag skulle? Äntligen såg jag mina hungriga kollegor, som väntade oroligt på den första förtäringen. Glad att ha hittat mäss, glömde jag den höga tröskeln och störtade raklång omkull och maten spreds

Jagaren Kalmar akterförtöjd

HMS Gustaf V under eldgivning

ut på durken. Först skratt sedan besvikelse. Men en förstående mässfurir hjälpte mig att fixa ny mat i byssan och medan kompisarna käkade fick jag städa mässens durk och sedan mig själv. Man lär så länge man lever och i fortsättningen gick det bra.

En annat dråpligt inslag i livet ombord dyker just upp i mitt minne. En söndagsförmiddag sänds högmässan ut på fartygets högtalare. När prästen yttrade. Och Herren Jesus sade - här bröt fartygets vakthavande med orden: ”Uppställning för landpermission”, därefter prästen – amen. Låtom oss bedja! En bön före permission i Kungliga huvudstaden var kanske inte helt fel.

Vi skeppseldare blev snabbt ett gäng, som höll ihop. Arbetet ombord blev lite mer civilt än harvandet på kaserngården. Det blev mer som ett vanligt jobb än en militär drill. Min uppgift ombord var enligt skeppsnumret att under gång vara placerad i aktra turbinlyset och när vi ankrade eller låg förtöjda vid kaj i förliga lyset, där generatorerna drevs med dieselmotorer.

Under halvåret som vi låg ombord på *Gustav V* råkade vi ut för flera mindre haverier, som till vår glädje betydde varvsbesök. Vi ombordmönstrade fick flera tillfällen att studera huvudstadens nöjen. Spårvagn in till centrum och nattpermission, betydligt bättre än Hårsfjärden med permissionsbåtar och bussar med tider att passa.

Kustjagaren Mode.

I staden fanns mycket att välja på. Nalen och Sveasalen lockade och så även de många biograferna. Men kassan var skral, så det gällde att vara sparsam och välja rätt. Många fina musiker och den tidens orkestrar, Thore Erlings på Skansen, Andrev Valters på Virveln på Drottninggatan och Lulle Ellboys på Vinterpalatset som låg på Norra Bantorget, om jag minnes rätt, lockade oss till dans. K

Kort efter fredsslutet fick vi order att avgå till vår bas Karlskrona för avmönstring och jag tror, att vi var den sista besättningen ombord. Fartyget blev sedan maskinskola och andra utbildningsuppdrag i marinens tjänst. Vi 600 fick andra uppdrag.

För min del blev det stadsjagaren *HMS Kalmar*, som blev den sista i klassen med nummer 14. Min plats ombord blev i huvudmaskin, som bestod av ångturbiner på två gånger 16000 hk. Efter ett par månader ombord fick jag plötsligt kallelse att inställa mig på sjökommenderingen i Karlskrona. Vi låg vid detta tillfälle på Märsgarn vid Hårsfjärden. Dagen efter blev det tåg till Pinan och övernattnig på kasern. Nästa morgon inställde jag mig på sjökommenderingen och fick besked att mönstra ombord på jagaren *Mode*, även detta fartyg ett nybygge under 40-talet. Men sedan uppstod tystnad bakom skrivbordet. Ingen visste var *Mode* befann sig, tydligen. Efter en stund kunde jag ej hålla inne min kunskap längre. I går morse, när jag lämnade Märsgarn, låg hon sidoförtöjd med *Kalmar*. En ganska snopen flaggstyrman kollade åter sina papper. Det blev natt tåget till vår huvudstad och nästa morgon var jag åter ombord på *Kalmar*, som låg förtöjd närmast kajen. Vakthavande kände igen mig och undrade, varför jag så snabbt kom tillbaka? Jag svarade min nya kommendering är *Mode*, som ligger på utsidan om oss. En ganska onödig resa eller hur? Väl ombord på kustjagaren *Mode* fick jag min sista tjänst i marinen som eldare i eldrum ett. Efter cirka 4 månader ombord var det tid för muck och den 8 januari 1946 återgick vi till det civila livet med många erfarenheter från livet ombord, som jag haft nytta av, tack vare kamratskapet i flottan och i den kamratförening, som vi bildade, Skeppseldare 44, har mitt intresse för Marinen varit stort. Vi höll ihop i 50 år och därefter har Flottans Män varit mitt stora intresse under många år och är fortfarande.

Till sist en liten episod, som inträffade i våras, när den sista marina verksamheten i Malmö tyvärr lades ner.. Vår förening FM Ängelholm representerades vid detta tillfälle av vår ordf. Lars Linde och skribenten. Vi blev intervjuade av en stor sydsvensk tidning. Reportern frågade, när jag var i marinen och om mina minnen. Jag berättade då om fredsdagen den 7 maj 1945 på Kungsgatan i vår huvudstad. Vad tror ni han skrev nästa dag? Jo bland annat följande - att jag satt i ett fönster på Kungsgatan och tömde papperskorgar...

I bland visades film ombord på *Gustaf V*. Vi sjöng även allsång jag har hittat en speciell G V-sång, som ofta återkom och som går på melodin "Under takåsarna i Paris". Textförfattaren heter Östbring.

Under trossbalkar på GUSTAF V

*Trossbotten är
en atmosfär
av alla möjliga dofter
och mången natt
tänker man att
trossbotten liknar ett kloster*

*Under kojbalkar bor
både liten och stor
och på luften från fläktarna ingen tror.
Ty den luft som vi har
hela natten är kvar
på morgnarna är den ju ganska rar
Om en natt vi på trossbotten stannar
hänger kojerna grannar vid grannar
och vad drömmer väl dem
som har fått sitt hem
under kojbalkar på GUSTAF V.
Luften den är oss till besvär
rusig man blir av att andas
morgonens ton i grammofoon
med alla dofterna blandas
under kojbalkar bor både liten och stor
och på morgonen kvickt man ur kojen gnor
ty på morgonen har man ju inget försvar
ifall man sig en stund här för länge drar
man då kallad kan bli till sekonden
och få Lasse för den lilla stunden
ja det är ett problem för oss som fått vårt hem
under kojbalkar på GUSTAF V.*

Vpl. 1762-6-44. Gunnarson

Sovjetiska ubåtar återfunna i Ålands hav

Ubåtsklubben U 3 i Malmö arrangerade en föreläsning på Teknikens och Sjöfartens hus i Malmö den 24 januari.

Det var Björn Rosenlöf och Richard Johansson som berättade om de tre återfunna ubåtarna S2 (C2 på ryska), SC305 (O-305 på ryska) och S7 (C7 på ryska), vilka under andra världskriget sänktes av finska ubåtar.

Föredragshållarna var en del av en grupp, som efter många års letande fann ubåtarna i havet mellan Åland och Sverige. De övriga i gruppen var Mårten Zetterström, Ingvald Eckerman, Patrik Palm och Mikael Sundin.

Konferenssalen på Teknikens och Sjöfartens hus i Malmö var i det närmaste fullsatt denna kväll. Många medlemmar i Flottans Män passade på tillfället att lyssna på denna mycket spännande föreläsning.

Under cirka två och en halv timma beskrevs arbetet kring efterforskningarna i olika arkiv, om sökandet i havet, återfinnandet och det politiska och polisiära efterspelet från de berörda länderna.

Återfinnandet av ubåtarna rörde mycket stor uppmärksamhet, inte minst i Ryssland, som förlorade många sjömän vid dessa förlisningar. Dykarna belönades därför under högtidliga former i St. Petersburg med en rysk fosterländsk medalj.

Men vi fick även höra att Finland inte uppskattade återfinnandet lika mycket, eftersom de var i krig med Sovjetunionen under dessa år.

Det finns mycket att läsa på nätet om dessa dykäventyr och om ubåtarnas historia. Sök på t.ex. "ubåt S2", "ubåt SC 305" eller "ubåt S7"

Underlag från Stefan Leo i Malmö

Foto Stefan Hogeborn

Lite fakta kring ubåtarna och förlisningarna

Ubåten S 2 försvann i januari 1940. Hon observerades från Märkets fyr den 3 januari av en fyrvaktare, som strax därefter hörde en explosion, vilket tyder på, att hon minsprängdes. 50 man följde med fartyget i djupet.

Ubåten SC 305 sänktes på svenskt vatten utanför Grisslehamn den 5 november 1942 av den finska ubåten *Vetehinen* under befäl av kapten Anti Leino. Hon ligger idag på 136 meters djup.

Ubåten S 7 sänktes under juli 1942 två svenska fartyg i Östergötlands

skärgård. Den 9 juli sänktes ångaren *Margareta* vid Arkösund, varvid 14 personer omkom och två dagar senare sänktes ångaren *Luleå*, varvid 8 personer omkom. 26 man ur Luleås besättning räddades av andra fartyg i den konvoj, där ångaren funnits. Den 21 oktober samma år sänktes ubåten S 7 vid en eldstrid med finska ubåten *Vesihies* och 42 sjömän följde ubåten i djupet. Endast en, kaptenen Sergej Lisin, överlevde striden och han kom att bli en av Finlands viktigaste krigsfångar under andra världskriget.

Bygget av den nya ubåtshallen vid Marinmuseum har startat

När detta läses, har första spadtaget för den nya ubåtshallen på Stumholmen tagits. Det skedde den 23 februari.

Efter många turer är det nu klart, att Marinmuseum får en världsattraktion i form av en ny ubåtshall på Stumholmen. Hallen ska inrymma Sveriges första ubåt, Hajen, från 1904 och ubåten Neptun, en av landets ubåtar under det kalla kriget, byggd 1979-1980.

– Det kommer att bli ett mycket spännande och ovanligt museum, säger Robert Olsson, som är överintendent för Statens maritima museer, där Marinmuseum ingår.

– Förutom att kunna uppleva båda dessa ubåtar inomhus i en fantastisk häftig byggnad ska det också vara möjligt att gå ombord HMS Neptun och ta del av en riktig ubåt från kalla kriget. Tillsammans med moderna utställningar, ljud och ljusspel är det tänkt att skapa en museiattraktion i världsklass, förklarar Marinmuseums chef Richard Bauer.

Enligt museichefen är projektet inte bara en framgång för Marinmuseum utan också för regionen och

turistnäringen. Han menar att det framförallt kommer att märkas lokalt, men att Sverige som helhet också vinner på den här sortens satsningar.

– Tack vare ett starkt stöd både regionalt och nationellt har vi kunnat göra verklighet av denna idé. Jag vill tacka alla som har hjälpt till och stöttat oss i arbetet så här långt, säger Richard Bauer.

Hallbygget är nu i full gång, Hajen har tillfälligt flyttats och Neptun har bogserats från Kolkajen på Lindholmen till en docka på Karlskronavarvet, där hon nu ska saneras, innan det slutliga lyftet till den nya hallen.

Ubåtshallen beräknas vara färdig för visning sommaren 2014.

Ubåten Neptun byggdes tillsammans med två systerfartyg, Näcken och Najad, vid Kockums i Malmö och Karlskronavarvet. I Karlskrona byggdes för- och akterskeppen och på Kockums byggdes mittpartiet och vid Kockums utfördes också sammanfogningen.

Ubåtarna Neptun och Najad utrangerades 1988. Samma år förlängdes Näcken med 8 meter och hon blev den första svenska ubåten, som

utrustades med ett luftberoende stirlingmaskinsystem, ett system som därefter blev standard på våra svenska ubåtar. Hon såldes till Danmark 2001 och fick namnet *Kronborg*, men redan några år senare lades det danska ubåtsvapnet ner och Näcken återköptes av Karlskronavarvet och där finns hon numera.

FAKTA HMS NEPTUN

Sjösatt 1978

Byggd på Kockumsvarvet i Malmö och Karlskrona

49,5 meter lång, 11 meter hög,

5,7 meter bred, vikt 1 150 ton

Fart 12 knop, u-läge 20 knop

Dykdjup 300 meter

Bestyckad med 12 torpeder och

8 torpedrör

19 mans besättning

FAKTA HAJEN 1

Svenska flottans första ubåt

Byggd på Stockholms Örlogsvarv

Sjösatt 1904

23,4 meter lång, 3,64 meter bred, vikt 127 ton

Fart 9,5 knop, u-läge 6,5 knop

Dykdjup 30 meter

Bestyckad med tre torpeder och ett torpedrör

18 mans besättning

Ubåtsklubben Hajen – en viktig aktör i sammanhanget

I samband med ubåtsvapnets ett-hundraårsjubileum 2004 bildades i maj samma år Ubåtsklubben Hajen i Karlskrona. Klubben har idag cirka 280 medlemmar spridda över hela landet och med stor åldersspridning. Klubben har på olika sätt stött projektet och kommer att göra så även framledes. Klubben har stor del i beslutet att rädda ubåten från skrotning.

Några av medlemmarna har under sin aktiva tid i flottan varit med från byggstart till utrangering av

Ubåten Hajen lyfts undan för det nya bygget. Foto: Erling Klintefors

Hajen vid sin tillfälliga uppställningsplats vid Stumholmens flyghangarer. Foto: Olle Melin

Neptun och har således stora kunskaper och mycken erfarenhet från ubåten. Detta kommer väl till pass, när hallen är färdig och klubbens medlemmar kommer då att kunna bistå med guidningar m.m.

Ordförande i Ubåtsklubben Hajen är Leif Carlsson.

Karlskronaföretagare blir stordonator

Entreprenören och näringslivsprofilen Mikael Blomqvist i Karlskrona har beslutat att stötta Marinmuseum planerade ubåtshall med 2,5 miljoner kronor via sitt företag Michano AB.

– Ubåtshallen är ett mycket angeläget projekt för Blekinge och Sydsverige. Med vår insats vill jag skapa förutsättningar för att Marinmuseum ska kunna göra något alldeles extra, när det gäller upplevelserna kring ubåten, säger Mikael Blomqvist.

Mikael Blomqvist hoppas också att fler vill stödja projektet - något som glädjer Statens maritima museers överintendent Robert Olsson, som menar, att detta är ett mycket spännande samarbete mellan ett nationellt museum och en framgångsrik entreprenör.

– Vi är väldigt tacksamma för Mikael Blomqvists bidrag, som betyder mycket. Vi ser såklart gärna fler samarbeten av det här slaget för att kunna utveckla ubåtshallen till sin fulla potential, säger Robert Olsson.

Mikael Blomqvist har gjort sig känd i Karlskrona som en stor donator. Sjöräddningskryssaren på Haslö, som bär Mikael's firmanamn och Nils Holgerssonstatyetten vid Amiralitetskyrkan är två exempel på Mikael's generositet. Mikael är också sedan några år ägare av Kungshallsmagasinet på Stumholmen, välkänd byggnad för de flesta flottister.

Här ser vi karlskroniter fram emot något spännande inom kultursektorn.

Olle Melin

Den tilltänkta ubåtshallen. Bild från Marinmuseum

Ubåtsklubben Hajens styrelse

*Leif Carlsson,
ordförande*

Hans Johnsson

*Thomas
Johansson*

Håkan Ericsson

*Christian
Gunnarsson*

Bertil Svedlund

Olle Hjort

Nils Ekander

Marinens Flygväsende samt 100-årsminnet av den första militära flygningen 1912 på Stora Värtans is i Stockholm

En av eleverna vid Sjökrigsskolan FM Neumüller blev så påverkad av sin lärare K A B Amundsson och dennes intresse för flyg, att han övertalade sin far, direktören E O Neumüller att skänka staten och marinen ett flygplan för flottans spaning till sjöss.

Flygplanet blev **det första militära flygplanet** och fick namnet "Aeroplanet Nr 1".

Flygplanstypen var en Nyrop-Blériot-maskin med 50 hk motor, byggd 1911 på Nyrops båtvarv i Landskrona.

Den framsynte bryggeridisponenten E O Neumüller köpte flygplanet av ingenjören Hjalmar Nytorp. Det kallades först för "Big-Bat", men kom att kallas för **"Bryggarkär-
ran"** efter givarens yrke.

Det fanns villkor förknippade med donationen. Neumüller krävde, att löjtnanten vid flottan Olof Dahlbeck skulle skickas till England för flygutbildning på statens bekostnad. Det andra villkoret var, att Neumüllers son skulle avhålla sig från att flyga.

Söndagen den 3 februari 1912 gjorde löjtnant Dahlbeck en första uppvisning med "Aeroplanet Nr 1" alias "Bryggarkär-
ran" på Stora Värtans is i Stockholm. Det var första gången i världen som ett flygplan startade och landade på is. "Bryggarkär-
ran" var utrustad med hjul, men marinen ville ha sjöflygplan som kunde starta och landa på vatten. Man önskade sig flygplan utrustade med flottörer eller flygbåtar.

Pansarskeppsinsamlingen 1912 red på en våg av försvarsvilja, som gav ett betydande överskott och i pressen framfördes starka krav på en svensk luftflotta. Till marinen kunde man för den Björkquistska insamlingens medel anskaffa 3 flygplan, konstnären Anders Zorn och fil. dr Enoch Thulin skänkte 1914 var sitt flygplan och Västernorrlands kvinnor lyckades 1916 samla in medel till ytterligare ett plan. Genom gåvor fick marinen således 8 flygplan och för statliga medel kunde man därutöver inköpa 9 plan fram till 1918.

Sjöflygplanen nyttjades till en början enbart för spaning, och mari-

nen upprättade 1913 en skola för utbildning av spanare. Den stod under befäl av Olof Dahlbeck och lokaliserades först till Oskar-Fredriksborg, inte så långt från ballongkompaniets övningsområde, men flyttades 1914 till Hårsfjärden. Flygarmässen högst upp på berget finns än idag (2011) kvar som ett minnesmärke på ön Märsgarn.

Marinflygarna ansågs vara våghalsiga och aningen excentriska, men under ytan fanns en stor målmedvetenhet. Då neutralitetsvakten upprättades under första världskriget, fick marinflygarna spana till sjöss, konvojera handelsfartyg, utföra sambandsflygningar och söka efter minor. Trots ofta vidriga omständigheter och många haverier blev marinflyget respekterat för sina insatser.

Den 30 juni 1915 fastställdes i Kungl. brev den fasta organisationen "Marinens Flygväsende". Dess förste chef blev kommandörkaptenen av 2.gr. Gunnar Unger. Uppgifterna utvecklades och marinflyget kom förutom spaning även att utföra torpedfällning och bombfällning mot ubåtar. Under åren 1916 - 1918 disponerade man 11 Farmarplan och 7 Thuliplan. Först efter 1919 anskaffades flygplan, som kunde bära tyngre beväpning. Under året 1918 hade man inom marinen stora förhoppningar om en förstärkning av marinflyget. 1917 års sakkunniga föreslog, att det skulle finnas 42 mindre och 6 större spaningsflygplan samt 8 skolflygplan. De skulle fördelas till Stockholm, Karlskrona, Göteborg och Härnösand.

Hösten 1918 inköpte Marinförvaltningen ett markområde vid Hägernäsviken och 1919 hade Marinens flygväsende fått tillgång till en egen flygskola och ett eget hem med en speciell atmosfär av "sjö och luft".

Bryggarkär-
ran på Värtans is

1962 firades med pompa och ståt 50-årsminnet av den första militära flygningen i Sverige. För marinen jubileumstalade amiralen Åke Lindmalm och för flygvapnet generallöjtnant Tage Thunberg. Efter kransnedläggning vid minnesstenen över flygets pionjärer i Hägernäs följde

flyguppvisning med helikoptrar, J 35 Draken och J 34 Hawker Hunter. Bland gästerna märktes Fredrik Neumüller och skådespelerskan Eva Dahlbeck i egenskap av brorsdotter till vår förste militärflygare Olof Dahlbeck.

Den sista Catalinan lämnade Hägernäs (flottiljen F 2) för flygmuseet i Linköping 1966. 2012 är det dags för 100-årsfirande.

Lars-Åke Starck
medlem av Flottans män och
aktiv sjöflygpilot

SF Hansa plan vid sjöflygstationen i Stockholm (Galärvarvet)

Ett Thulin G plan vid örlogsstationen i Stockholm

Flygplanskryssaren Gotland

Hägernäs flygförband

T-2ans hemmabas på Gålö

T-2an

Krogstedt landar i Hufvudstaden 1917

S 9 Hawker Osprey startar från flygplanskryssaren Gotland

Marinen förfogade över ett 30-tal Hansa plan

Den sista
Catalinan
lämnar
Hägernäs för
Malmen 1966

Här fortsätter Rolf Ahlins artikel om Sverigeskeppen, som denna gång bl.a. handlar om olika typer av artilleri ombord och om skeppsbåtar. Artikelserien kommer att avslutas i nr 1 för 2012

Sverigeskeppen, del 2

Sekundärartilleriet

Till medelsvårt artilleri räknades kalibrar mellan 10,5 och 20,3 cm. Det medelsvåra artilleriet på Sverigeskeppen omfattade sex 15,2 cm kanoner. På HMS *Sverige* var två fördelade till ett dubbeltorn på överbyggnaden och akter om det förliga 28,3 cm tornet samt två på vardera sidan i enkeltorn av pansar (125 mm). HMS *Drottning Victoria* hade samma fördelning, medan HMS *Gustav V* hade fått sitt dubbeltorn nedmonterat till förmån för en luftvärnsbrygga. Hon hade istället tre enkeltorn på vardera sidan.

Min drabningsplats var som 1. Laddare vid 6. Kanon i dubbeltornet. Alla kanonerna var numrerade efter ett visst system. Bemanningen i tornet omfattades av divisionschef och plutonsbefälhavare samt tio artillerimatroser.

Projektilen till en 15,2 cm kanon vägde 45 kg. Den ansattes för hand med en ansättare. Krutet förvarades i vita karduser och transporterades i plåtkoger via hissar. Skottvidden var cirka 18 kilometer. För att belysa målet under mörker användes lysgranater eller strålkastare med ungefär tio kilometers räckvidd. Vid stridsskjutningar förorsakade lufttryck och skakningar en del skador.

Avståndsmätaren till det medelsvåra artilleriet var placerad på signalbryggan och den medelsvåra eldledningscentralen under pansardäck. Det medelsvåra artilleriet leddes av andre artilleriofficeren (AO 2). Varje torn kunde avge enskild eld.

Salvtakten

Eldgivningen var beroende av den manuella laddningens snabbhet. Vid det medelsvåra artilleriet övades detta ständigt med hjälp av laddövningsapparater, enkla och robusta konstruktioner. Det blev en kombination av teknik och styrka att lyfta den 45 kg tunga järnprojektilen och stöta iväg den med ansättaren, så att spetsen slog i

1:a pansarskeppsdivisionen i kolonn

framkanten med en smäll, tätt följd av två karduser fyllda med sand. Under en femminutersperiod presterades cirka 25 laddningar och mycket ”flås”.

Vid kanonerna uppnåddes aldrig denna hastighet. Kanonen måst först dumpas vågrätt för att komma i laddningsläge och eldröret blåsas rent från kvarvarande krutrester med komprimerad luft. Sedan öppnades skruvmekanismen och ammunitionshissarna rasslade igång.

2. laddaren tog projektilen och förde in den i kammaren samt gav en kraftig stöt med ansättaren, så att granaten for in i loppet. Därefter följde två krutkarduser. Kogerna fick dock inte öppnas och karduserna tas ut förrän i samband med laddningen. När mekanismen stängts, tog 1. Laddaren fram en tändpatron ur laddförklädet och förde in, varefter handtaget trycktes ner helt och låstes.

Tornets skakningar och kanonernas dån när de med

Bryggkomplexet på HMS *Sverige*. Högst upp stridsmarsen med centralsiktet och avståndsmätaren för svårt artilleriet. Under strålkastarbrygga och signalbrygga. Bakom aktra skorstenen ytterligare en strålkastarbrygga.

I likhet med marinen hade arméns luftvärnsartilleri starka strålkastare, som kunde belysa mål på 10 000 meters avstånd.

ett brakande rekylade ner mot kanonbrunnen, den ljudliga pysningen från eldrörens urblåsning, mekanismernas klirrande, rasslet från ammunitionshissarna och 1. laddarens rapportering – Klart – var de dominerande ljuden i en ”dubbelfemton” under eldgivning, kryddat med lukten av krutrök, som vädrades ut från små luckor i taket.

Artilleriövningar

Skjutövningar med medelsvårt artilleri började med liten tub (20 mm) inmonterad i eldrören. Detta gjordes stillaliggande, men övriga övningar under gång, först med 57 mm tub och sedan med ”egen” ammunition, som var övningsgranater. Dessa saknade sprängladdning och tändmedel, vilket markerades med blå gördel, till skillnad från stridsammunitionens gula, pansarbrytande- och spränggranater.

Under ett tjänsteuppdrag vid en mörkerövning den 15 november 1943, ramlade jag ner från ”dubbelfemton” och bröt vänster handled. Tornet stod svängt i sida vid uthoppet från pansardörren, vilket jag inte hade koll på i mörkret, så fallet blev högt. En furir tog mig på ryggen och bar ner mig till sjukavdelningen.

Även om pansarskeppen hade en välutrustad sjukvård med egen läkare, fanns inte de resurser, som lasarettsfartyget *Prins Carl* hade. Medan jag väntade på transport dit, fick läkaren ett verkligt fall att instruera sjukvårdspersonalen med. Händelsen och tidpunkten är noggrant införd i HMS Sveriges däckslögbok. Skadan läktes emellertid snabbt och några men blev det aldrig, vilket får tillskrivas en kompetent sjukvård. Underbefälsskolan behövde jag heller inte avbryta.

Luftvärnsartilleriet

Kalibrar från 20 mm till 10,6 cm räknas som lätt artilleri. I likhet med de övriga Sverigeskeppen omfattades fjärrluftvärnet av ett batteri på fyra 7,5 cm luftvärnskanoner placerade i dubbellavettage på luftvärnsbryggan med egen

Klargöring för drabbning på pansarskepp. Båtarna tas in. Dävertar och relingar fälls.

eldledningscentral och avståndsmätare, de första av sitt slag i världen. Kanonerna laddades manuellt med spränggranater, tempererade för att sprängas på lämpligt avstånd.

I närluftvärnet ingick sex 40 mm luftvärnsautomatkanoner. På varje sida fanns ett gyrostabiliserat lavettage med dubbla eldrör och avståndsmätare. Också dessa var de första av sitt slag i världen. HMS *Gustav V* hade sitt gyrostabiliserande luftvärn på den brygga, som ersatt dubbelfemton. Vid en gyrostabiliserad pjäs tjänstgjorde nio man.

Vidare fanns sex 25 mm luftvärnsautomatkanoner i dubbellavettage och ett antal 20 mm luftvärnsautomatkanoner samt luftvärnsskulsprutor. Avstånd mättes med bärbara 1,35 meters avståndsmätare. Dessa hanterades av eldledningsmatros, av vilka det krävdes stereoskopiskt seende. Den spårljusförsedda ammunitionen monterades på laddramar. Ledningen utövades av luftvärns-officeren (LFO).

Varje lavettage vid luftvärnet hade eldledningsinstrument (korrektör), med vars hjälp elden leddes. På den ställdes avståndet till målet in, vilket pjäschefen erhöll kontinuerligt från avståndsobservatören, medan målets fart och målvinkel (färdvägen) bedömdes av pjäschefen (eldledaren). Sedan tog han hjälp av spårljus. Korrektören påverkade riktikarnas inställning.

Skeppsåtar

HMS Sverige hade sex tiohuggare (tio roddare) av typen valbåt, varav fyra hängde surrade i dävertar och två fanns in till luftvärnsbryggan. Under gång skulle alltid en av dem vara klargjord som livbåt, vilken bl.a. innebar, att den var försedd med en kagge friskt vatten. En livbåtsbesättning avdelas ur vaktkvarteret liksom en post vid frälsarkransen, om någon skulle drulla överbord.

När skeppet gjordes klart till drabbning, togs båtarna in och baxades intill luftvärnsbryggan, där de surrades. Dävertar och relingar fälldes. Valbåtarna hissades alltid för handkraft genom att springa med ginorna till tonerna av en skepparpipa. Båtarna användes för rodd och segelövningar.

Två stora motorbåtar (barkasser) stod i båtskrån på

överbyggnaden vid varsin sida om skorstenarna. Motorbåtarna användes för permittenttrafik. Ytterligare en mindre motorbåt och en jolle finns.

Vid ankomsten till Danziger Gatt var det vanligt, att de fyra valbåtarna sattes i sjön med sina livbåtsbesättningar, som sedan fick ro in till Hårsfjärden. Båtarna nyttjades även till permittenttrafik och då togs de på släp av motorbåtarna samt till varjehanda andra uppgifter. Till ankars upprättades också kabelansluten telefonförbindelse med land. Detta medförde rodd vid utläggning och hemtagning, ofta under mörker.

Fartyget hade flera olika ankare surrade till överbyggnaden. Utläggningar av dessa som övningar för att dra loss fartyget genom varpning var inslag i sjömansutbildningen. Då surrades ankaret i aktern på båten, kopplad till en kabel ombord. Det blev ett styvt arbete, innan ankaret kom på plats.

Viktiga funktioner

Två fundamentala områden, som sällan berörs, är materielens underhåll och tillsyn samt mathållningen. Ett rustat fartyg av denna storlek förde nämligen med sig en avsevärd mängd utrustning och proviant för att kunna fungera. Genom att hänföra materielen till olika branscher i uppboräder, stod de under tillsyn och förvaltades av uppborädsmän.

Det löpande underhållet för vapen-, maskin- eller annan utrustning samt skador och reparationer, som inte krävde varvsöversyn, åtgärdades av den egna besättningen. I många fall krävdes speciell kompetens. En besättning omfattade därför olika yrkesgrenar, sammanhållna i yrkesavdelningar, där utbildning och praktisk erfarenhet var grunden i gradsystemet.

Ekonomiavdelningen

Alla fartyg skulle medföra proviant för en längre tid och vara oberoende av land. Den togs främst från flottans förråd. Förrådshållningen låg närmare det äldre förvaringssättet än nutidens alla möjligheter och stod närmast under förrådsuppborädsmanens ansvar. Jag har aldrig upplevt, att besättningen blivit magsjuk på flottans fartyg. Den allmänna hygien och rengöringsföreskrifterna ombord med kontroller var mycket minutiös.

Flottans folk hade den fördelen, att de hade hela trossen samlad ombord och dessutom en gedigen och från grunden skolad yrkeskader, vilket stjärnemblemet vittnade om. Ledningen för detta stora hushåll utövades av fartygsintendenten. Denne tillhörde "för marinen gemensam personal", men till skillnad från civilmilitärerna, fartygsingenjören och fartygläkaren, hade intendenten militär grad. Den vita passpoalen på den övre galonen manifesterade det så kallade "vita imperiet", vilket, får man förmoda, innefattade hela hushållsmaskineriet med penningmedel. På mindre fartyg utövades befattningen av redogöraren eller uppborädsstyrmannen.

Ekonomiavdelningen såg till, att de cirka 700 besättningsmännen fick tre mål mat per dag enligt fastlagt ka-

Chefen för Kustflottan amiral Ekstrand (ryggen mot fotografen) i samtal med Chefen för Marinen, amiral Tamm, på pansarskeppet Sveriges halvdäck. Till höger flaggkaptenen och två flaggadjutanter, kaptenerna Rudling och Edenberg.

loriinnehall. Det serverades kaffe eller te på eftermiddagen. Man utspisade på fastställda tider enligt rutin samt nattskaftning vid behov. Under speciella förhållanden intogs skaffning på drabbningsplatserna.

Tänkvärt

Alla var inte förtjusta i vissa maträtter som exempelvis gröna ärter och spicken sill, men man kanske inte skall glömma, att det rädde ransonering i landet. För att citera Kajsa Varg – Man tager vad man haver.

Maten hade med välbefinnandet att göra, vilket också förstärks i flottans talesätt – En dålig chef kan man stå ut med, men är kocken dålig, då är det pyton. Även Napoleon hade detta klart för sig – En armé går på sin mage.

En gång i veckan sökte proviantbåten "Loff-Loff" upp oss med färskproviant. Hon kom mestadels nattetid. Vaktkvarteret fick släppa till folk för lossningen. Då kom 1.förrådsman ner på trossbotten och efterlyste frivilliga, vilket inte medförde några problem. Vi visste, att efteråt fick vi en flaska saft och några limpor bröd med smör och pålägg. Det smakade himmelskt!

Örlogstjänst

Värnpliktiga, som erfordrades för bemanningen av kustflottans stridsfartyg, fick göra en sammanhängande tid om 15 månader (420 + 30 = 450 dagar). Efter rekrytkursen iland mönstrade de ombord. Det var en helt ny värld med nya intryck, som mötte dem på ett stridsfartyg. Anpassningen ställdes på hårda prov.

I Manskapsinstruktionen, som varje man erhöll och fick behålla, var örlogstjänsten väl beskriven. Nu tillkom den praktiska tillämpningen. Även levnads- och hygienregler, som egentligen inte var något annat än vanlig hyfs, kunde vara nog så besvärliga. Det fanns också inslag för stärkande av patriotismen (t.ex. regler för örlogsflaggan).

Merparten av flottans personal hösten 1943 var reservare och värnpliktiga. Dessa hade ökat i antal från krigets början 1939 med 10411 personer till 16744. En stor pansarskeppsbesättning krävde givetvis långtgående rutiner och regler för att kunna fungera på ett strids- och sjömansmässigt sätt. Mycket av detta kunde kanske upplevas som petitesseer och traditionsbundet. Men örlogsmässighet grundar sig på hävdvunnen erfarenhet, d.v.s. tradition. Vad skall man annars lära sig av?

Inslag i örlogslivet

Efterlevnaden gick heller inte alltid friktionsfritt. Det var inget ovanligt, att väbelen kallade ett antal syndare till sekonden för att näpasas. I batteriet fanns ett par arrester. Om de användes, var det främst fylleriförseelser i samband med permission och där syndaren råkat komma i vägen för marinpolisen. Det renderade obönhörligen till åtta dagar inom lås och bom. Här går att hänvisa till ett gammalt visdomsord – Allteftersom ölet rinner genom svalget, försvinner vettet ut skallen.

Det fanns en distans till befälet, som inte enbart upprätthölls med tjänstegrader. Styrbords fallrep, till exempel, var i första hand förbehållet amiralen och fartygschefen och på halvdäck skulle inget manskap vistas utom i tjänsten. Men ju mindre fartygen var, desto friare former tillämpades av rent praktiska skäl. Men för övrigt var stilen otvungen.

Hedersbevisning med överblåsning på skepparpipa, när fartyget lämnades och vid återkomst, gällde för officerare och uppboridsmän. Befäl lämnades företräde vid ombordkomsten i rangordning, men lämnade fartyget sist i omvänd rangordning. Detsamma gällde skeppsbåtar.

Glimtar från trossbotten

Allt manskap, även furirer och korpraler, sov i hängkojer. Dessa fick inte användas förrän på kvällen, när det blåstes – Alle man kjojar! Den, som ville ta sig en vilopaus (ett nop) på fritiden, fick rulla ihop kavajen under huvudet och sträcka ut sig på durken bland vilande kamrater. Sedan sov man gott.

Bord och bänkar stuvades efter måltiderna upp under däck (tak) utom ett par, som fick stå kvar. Ett önskat sällskap var alla kackerlackor, som fartyget kryllade av. De kom fram under mörker och försvann blixtnsnabbt, så fort belysningen tändes.

Lasarettsfartyget Prins Carl.
Efter kriget blev hos radarfartyg.

Kappsegling med valbåtar. I bakgrunden Drottning Victoria. Valbåtarna var spetsgattade och hade ketch tackling med stormast och jäckmast, stagflock samt storsegel och mesan (jäckan). Båda var loggertsegel.

Jag minns en korpral, som ibland brukade kontrollera krypen i den mässingstång, som vi brukade hänga kavajerna på. Han höll en tändsticka mitt under stängen för att se, vilken ända som hann först. Det dröjde inte länge, förrän invånarna började ramla ut i båda ändar och blixtnsnabbt försvann till allas förnöjelse.

Det saknades ingalunda ljuspunkter och trivsel i tillvaron, även om permissionen vid vissa tillfällen helt drogs in eller blev synnerligen restriktiv. Varje lördags- och söndagskväll ordnade filmföreläsning ombord, vilket uppskattades. Det visades också film i en nybyggd filmlokal vid Hårsfjärdens örlogsdepå. Vid ett sådant tillfälle, när vi stod i kö och väntade att bli insläppta, utbröt eld i maskinrummet. Lokalen brann ned och maskinisten blev innebränd. Fritiden naggades dock ofta i kanten, för att man skulle ta igen förlorad sömn.

Rolf Ahlin

Manskapuniform t.o.m. furir 1915-1945. Blått redgarnsband runt ärmarna var gradbeteckning för korpral. Kompletterad med krona över yrkesemblemet och gradbeteckning för furir.

Ett streck under yrkesemblemet innebar fullgjord utbildning till 2:a klass sjöman och två streck fullgjord underbefälsutbildning. Tidigare var korpral i flottan likvärdigt med furir vid övriga vapenslag. För att erhålla samstämmighet vid avgång ur tjänsten, infördes furirsgraden 1940 även vid flottan. Samtidigt upphörde uppflyttning till 1:a klass sjöman, som krävde genomgången korporalsskola. Istället infördes ett visst antal furirs- och korporalsslöner.

Bild ur Flottans Män 1986.

Kristina från Duvemåla

SVENSKA
TEATERN

Se Kristina från Duvemåla i Helsingfors!

Ta en kryssning till mysiga Helsingfors och passa på att se den efterlängttade uppsättningen av Benny Anderssons, Björn Ulvaeus och Lars Rudolfssons musikal Kristina från Duvemåla på Svenska Teatern under hösten 2012.

Succémusikalen som hade urpremiär 1995 bygger på Vilhelm Mobergs utvandrarepos om en grupp människor från Småland som söker ett bättre liv i Amerika. Med uppsättningen är det även nypremiär för Svenska Teatern som nyligen byggts om.

Kristina från Duvemåla-kryssning fr 1336:-/person

I teaterpaketet ingår: båtresa med plats i B2-hytt, 2 frukostbufféer, 1 middagsbuffé inkl vin, öl och annan dryck, teaterbiljett.

Avresedatum hösten 2012

September: 18, 25

Oktober: 1, 3, 8, 9, 16, 21, 23

November: 6, 12, 26, 28

December: 19

Kod: SENIOR TEATER

www.tallinksilja.se 08-666 33 33

Bokas via telefon. Pris per person, begränsat antal platser, gäller utvalda avgångar.

Flottans Män kallas härmed till Riksårsmöte i Tallin ombord på m/s Baltic Queen måndagen den 28 maj 2012 kl 08.30.

Förslag till dagordning:

1. Flaggparad. Parentation. Årsmötet öppnas.
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen.
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande.
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare).
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet.
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan).
7. Fastställande av röstlängd.
8. Styrelsens verksamhetsberättelse (årsberättelse).
9. Ekonomisk årsredovisning.
10. Revisorernas berättelse.
11. Beslut angående ansvarsfrihet.
12. Eventuellt beslut angående medelsdisposition.
13. Beslut angående slutlig budget för år 2012 och preliminär budget för år 2013, samt årsavgift till riksförbundet för år 2014.
14. Kort orientering om verksamheten år 2012.
15. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning enl. § 12 i stadgarna.
16. Eventuellt förslag från lokalförening eller enskild medlem enl. § 15 i stadgarna.
17. Avtackningar. Avslutning. Flaggparad.

Förbundsstyrelsen

Valberedningens förslag till styrelseledamöter och revisorer för 2012.

Ordförande

Johan Forslund, lof Stockholm, M Omval 1 år

Ledamöter

Jan Wikberg, lof Östersund, N. Omval 2 år
 Lars Engvall, lof Haninge, M. Nyval 2 år
 Carl-Erik Edström, lof Västervik, S. Nyval 2 år
 Lars Linde, lof Ängelholm, V. Omval 2 år

Ersättare

Lars Sellgren, lof Härnösand, N. Omval 1 år
 Lennart Persson, lof Södertälje, M. Nyval 1 år
 Thomas Kristoffersson, lof Malmö, S. Nyval 1 år
 Kjell Jönsson lof Halmstad, V. Omval 1 år

Revisor

Hans Gustafsson, lof Stockholm, M. Nyval 2 år

Revisorsersättare

Thomas Eriksson, lof Stockholm, M. Omval 2 år

På uppdrag av valkommittén

Bertil Landgren

Kvarstående/ "överlappande" representation.

Ledamöter

Örjan Sterner, lof Stockholm, M Vald 2011 kvarstår till 2013
 Bo Schagerberg, lof Nynäshamn, M. Vald 2011 kvarstår till 2013
 Rolf Pärnhem, lof Karlshamn, S. Vald 2011 kvarstår till 2013
 Bertil Andreasson, lof Göteborg, V Vald 2011 kvarstår till 2013

Ersättare

Stieg Andersson, lof Västerås, M. Vald 2011 kvarstår till 2013
 Rolf Årberg, lof Norrköping, M. Vald 2011 kvarstår till 2013
 Göran Persson, lof Karlshamn, S. Vald 2011 kvarstår till 2013
 Stig Insulán, lof Lysekil, V. Vald 2011 kvarstår till 2013

Revisor

Bo Johansson, lof Stockholm, M Vald 2011 kvarstår till 2013

Revisorsersättare

Jan Pettersson, lof Stockholm, M. Vald 2011 kvarstår till 2013

Anm: Som valberedning föreslår jag Lars Biärsjö, lof Stockholm, M, Göte Lindberg, lof Trelleborg, S, Nils-Gösta Persson, lof Göteborg, V och Bertil Graeve, lof Sundsvall, N., med Göte Lindberg som samordnare.

FLOTTANS MÄN I GÖTEBORG
75 år 2012

Välkommen till Riksårsmötet 2012.

Flottans Män i Göteborg har fått förtroendet att arrangera Riksårsmötet 2012 och hälsar Dig hjärtligt välkommen den 27 – 29 maj ombord på Tallink & Silja Lines, m/s Baltic Queen till Tallinn. Vi hoppas att Du skall trivas ombord och iland under denna resa och att allt blir tillfyllest. Vi får hjälpas åt, så att vi får det trevligt tillsammans och tar med oss goa minnen hem.

Tallink & Silja Line har också ett flertal prisvärda busslinjer som Du kan finna på www.tallinksilja.com med startplatser som Härnösand, Mora, Karlstad och Göteborg. Vid bokning av bussresa skall Du ringa **08 - 22 21 40** och använda detta bokningsnummer **389 150 70**.

För tågresenärer som vill ta tunnelbana från Stockholm central, blir det linje **13 mot Ropsten**. Avstigning vid station **Gärdet** och utgång **Sandhamnsgatan**. Gå **Värtavägen** ner till vänster, fram till **Tegeluddsvägen**, gå höger c:a 75 m fram till ett övergångsställe. Gå över **Tegeluddsvägen** och följ pilar ner till terminalen. Deltagare som kommer med eget fordon, anvisas parkeringsplats vid vår incheckningsdisk. Inmönstringen sker direkt till höger i terminalen,

Kafeteria finns i terminalen och är öppen tills fartyget avgår.

Viktigt!

Svenska pengar kan användas ombord. I Estland används **EURO** och det finns möjlighet att växla valuta ombord. Sist men inte minst **Giltigt pass** skall medföras och glöm inte det **europiska sjukförsäkringskortet** som Du kan erhålla hos Försäkringskassan.

Vi ses ombord, kamratliga hälsningar från Göteborg.

Bertil Andréasson
Ordförande

Lars-Erik Wennersten
v Ordf. Projektansvarig

FLOTTANS MÄN I GÖTEBORG
75 år 2012

Program Riksårsmötet 2012

27 maj – 29 maj

**Ombord på m/s Baltic Queen
Med destination Tallinn i Estland.**

OBS angivna tider är svenska.

Namnbrickan skall alltid bäras synlig, när Du vistas ombord.

Söndagen 27 maj.

1400-1700 Inmönstring Siljaterminalen, Värtahamnen. Ingång däck 5.
1400-1430 Riksstyrelsen Kaffe med fralla, Konferenslobby, däck 5.
1430-1600 Riksstyrelsen Styrelsemöte, Konferens Tallink, däck 5.
Ta med bagaget till konferensrummet.
1530 Hytterna klara.
1630-1815 Lof-konferans. **Max 2** deltagare från varje förening.
Konferens Symphony, däck 5.
1745 Fartyget avgår från Stockholm.
1900 Välkomstdrink och information, Tango Lounge, däck 6.
Flottan Mäns sångkör i Göteborg uppträder.
2000 Förbrödningsvickning, Buffet Tallink, däck 7.
Buffé: 1 Snaps och 1 glas vin/öl/cider ingår.
Fri placering. Bord 37 – 89.
Efter maten. Eftermingling natten lång, Tango Lounge, däck 6.

Måndagen 28 maj.

0600-0900 Frukost, Buffet Tallink däck 7.
0900 Fartyget anländer Tallinn.
0830-1100 Riksårsmöte, (enl. sep. program.)
Konferens Festival & Symphony, däck 5.
0900-1100 Damaktiviteter.
1145 Buss till Kransnedläggning. (enl. sep. program.)
1300-1500 Fortsatt guidad bussrundtur, avslutar med museibesök, det nya marinmuseet, **"Seaplane Harbour"**. Inkl. matpaket.
1500 Fria aktiviteter.
1700 Fartyget avgår Tallinn.
1900 Drink och Mingla, Tango Lounge däck 6. Sångkören uppträder.
2030 Festbankett, Buffet Tallink däck 7.
Efter maten. Eftermingling natten lång, Tango Lounge, däck 6.

Tisdagen 29 maj.

0630-1000 Frukost, Buffet Tallink däck 7.
1000 Fartyget anländer Stockholm. Utgång däck 5.
1030 Hemfärd för Dig som reser med Tallink Siljalines bussar.

Vi förbehåller oss rätten att ändra i programmet utan föregående information.

Anmälan till Flottans Mäns Riksårsmöte 2012 Stockholm -Tallinn 27-29 maj

Namn		Födelsedata (AA-MM-DD)
Postadress		Lokalförening
Postnummer		Telefon inkl. riktnummer
Ort		e-post
Medresenär		Födelsedata (AA-MM-DD)

Förläggning 2 nätter. Alla bäddar på golvet. (Inga våningssängar).

I hyttpriserna ingår: Två sjöfrukostar, välkomstdrinkar,
förbrödningsvickning inkl. dricka samt festbankett inkl. dricka:

	Pris			
Sätt kryss i aktuella rutor:	P/p	H	D	kronor:
Del i dubbelhytt B, utan fönster:	1495:-	☐	☐	
Del i dubbelhytt A, med fönster:	1725:-	☐	☐	
Alt. A Premiun = med dubbelsäng:	1725:-	☐	☐	
Singelhytt B, utan fönster:	1790:-	☐	☐	
Singelhytt A, med fönster:	2190:-	☐	☐	
Alt. A Premiun = med dubbelsäng:	2190:-	☐	☐	
Del i dubbelhytt De Luxe med fönster	2260:-	☐	☐	
Singelhytt De Luxe med fönster	3290:-	☐	☐	

FÖR SINGELRESENERER: Jag vill dela hytt med:

Deltager i FM program:

Guidad tur:	Kransnedläggelse, lunchpaket, museum och buss:	250:-	☐	☐	
	Buss T&R kransnedläggelsen:	50:-	☐	☐	
	Egna aktiviteter:		☐	☐	

Totalbelopp:

Denna blankett sändes senast den 5:e april till FM i Göteborg

Adress: FLOTTANS MÄN I GÖTEBORG
c/o Nils-Gösta Persson
Magerhult 6
511 93 TORESTORP.

e-post: n-gpersson@tele2.se

Totalbeloppet ovan, inbetalas senast den **20:e april** till FM i Göteborg
Postgiro: 447 48 - 2, Bg 470 - 3526

Skriv "**Riks 2012**" på talongen samt namn och lokalförening.

OBS ! Denna anmälan är bindande efter den **20:e april**, därefter kan återbetalning ske endast mot uppvisande av läkarintyg.

Frågor kan ställas till:

Lars - Erik Wennersten

Nils - Gösta Persson

lars-erik@wennersten.nu

Tel. 0320 - 557 44 efter kl 1800

Tel. 031 - 28 26 26 efter kl 1800

Vid banketten
Önskar jag/vi

☐ Kött

☐ Fisk

Spec. diet

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Föreningen avslutade året med en planeeringskonferens den 20 november. I ett särdeles trist väder embarkerade styrelse och särskilt inbjudna M/S Medvind. Föreningens ordförande, Bertil Graeve, hälsade välkommen, varefter framdukade förfriskningar intogs under livligt s.k.mingel. Man hade utlovat julbordskryssning och nog blev det julmat. Allt som hör till serverades i aktra matsalen, både på babords och styrbords långsida. Mat och dryck försvann snabbt och avslutades med "gottebord", goda desserter, knäck m.m. En god kopp kaffe fick också plats. Det var skönt att sitta och titta ut över fjärden, när vi gled förbi Tjuvholmen, Örtvikens pappersbruk och vidare upp under Alnöbron. Vår Marlene Lindberg sålde lotter med strykande åtgång. Efter några timmar var vi åter vid fartygets kaj, nöjda, mätta och belåtna önskande varandra God jul!

Lördagen den 26 november avhölls regionmöte på Sidsjö hotell under ledning av Jan Wikberg, Östersund. Samma kväll avslutades året med "Lille Jul", som vi firade tillsammans med Taubesällskapet Nordosten. Mycket folk, god mat och stämning med många sköna melodier. De blev också revyunderhållning med Alex Åsenlund o company samt fin musik av bl.a. familjen Dahlin. Ett fint lotteri avslutade kvällen.

Nu är vi inne på 2012, vilket är lika med nytt år och ny chans. Nu gäller det för styrelsen att ta nya tag i verksamheten. På senare tid har vår förening – precis som i andra föreningar landet runt – märkt av en något minskad mötesnävar. Vad detta beror på, är svårt att uttala sig om. För att försöka råda bot på detta tråkiga förhållande avser styrelsen att börja med "ringlistan" igen. Detta innebär, att medlemsantalet delas upp på styrelsen och man ringer till sina respektive medlemmar inför kommande årtmiddag. Detta har flera fördelar. Styrelsen får då reda om man kommer, eller inte kan komma, om man är på resa, sjuk eller har annat förhinder. Bland annat upprättar man på detta sätt en social kontakt med medlemmen. Vi får hoppas att detta slår väl ut, så vi återigen blir några fler runt borden. Vi hade precis fått igång vår hemsida när förbundsstyrelsen kallade till kurs för webmasters i syfte till att få en gemensam lay-

out för hemsidan. Detta var ett fint och nödvändigt drag av förbundet.

Den 10 februari gick vårt årsmöte av stapeln. Föreningens ordförande, Bertil Graeve, öppnade mötet och hälsade 21 medlemmar välkomna. Härfter hölls parentation över under året avlidna medlemmar med en tyst minut. Årsmötet klubbades raskt undan med vår hedersmedlem Harald Häggström som van och säker klubbssvingare. Mötet beslutade om ansvarsfrihet för styrelsen avseende år 2011 och vår ekonomi bedöms som stabil och relativt god. Efter valen har styrelsen följande utseende: Ordförande Bertil Graeve, Marlene Lindberg, Mats Andersson, Cave Johansson, Rolf Henriksson samt adjungerad ledamot Gert Malmqvist med särskilt uppdrag att referera till FM-tidningen och lokalpressen. Programmet för 2012 ser ut som följer:

4/5 Årtmiddag, Lions lokal

20/5 Gratis kaffe/smörgås på Kulturmagasinet kl. 10.00

27-29/5 Riksårsmöte –Tallin. Se FM-tidningen.

Aug-sept Utflykt M/S Medvind, regionmöte i Östersund

28/9 Gratis kaffe/smörgås på Kulturmagasinet kl. 10.00

19/10 Årtmiddag, Lions lokal

7/12 Årtmiddag, Lions lokal

Efter mötet samlades vi kring borden, där det serverades de gamla kända sakerna, d.v.s. smör, ost, sill samt de varma ärtorna med punsch. Mats Andersson lämnade information om aktuella saker. Glad sång och berättelser om olika episoder, som medlemmarna upplevt, höjde stämningen. CD-ski van med Lennart Berntzens sånger spelades. Som vanligt fanns också ett litet lotteri med många fina vinster. Avslutningsvis gjordes en 10-kronorsinsamling till vår tidning, varvid föreningen bidrog med lika mycket, tillsammans 420 kronor.

För övrigt är det lite vintrigt i distriktet med isbelagd hamnbassäng och fina skidspår i terrängen runt staden.

Gert Malmqvist

Nu återstår att se vilken vinter vi kommer att få på denna breddgrad. Vi återkommer om detta.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Norrköping

Eskadersegling och grillafton på Håskö

Det finns en hel del seglingsentusiaster i Flottans Män i Norrköping. Varje år gör ett antal medlemmar en eskadersegling på ostkusten och i augusti 2011 var det dags igen. Man har med ålderns rätt numera gått ner i båtstorlek, så nu är det Marieholm MS 20/AC 20, som gäller.

Vid måltidsträffen den 16 november kåserade Peter Gromer och Per-Olov Didong om denna segling och visade vackra bilder från S:t Anna och Gryts skärgårdar. I eskadern ingick A/C Compass Rose, M/S Dalrida, M/S Svea och M/S Lee Chong. Första dagens etapp gick till välkända Håskö, där de fyra båtarna mötte upp från sina respektive hemmahamnar. Efter sedvanligt mingel i båtarna, rundvandring på Håskö och bastubad med bad i havet var det dags för grillafton, som blev mycket lyckad i den sköna augustikvällen.

Nästa dag beordrade eskaderchefen Erik Hammarström iväg en båt med specialuppdrag att säkra kräftleveransen från Arkösund för att senare ansluta till Häradsdkär, som var nästa anslut. Övriga båtar i eskadern gick med kurs direkt mot Häradsdkär. Det blev en fin tur, även om det var byg vind med regnskurar. Efter diverse manövrerande i den något trånga gästhamnen låg snart samtliga fyra båtar snyggt förtöjda.

Kräftskiva i gamla lotsutkiken.

Besöket på Häradsdkär längst ut i Östergötlands ytterskärgård blev en förtärlig upplevelse.

Eskadergänget fick en mycket trevlig guidning av öns allt i allo Kenneth Magnusson. Han berättade bl.a. om, att öarna vid Häradsdkär tillhörde kronan redan på Gustav Vasas tid. Fisket var mycket givande, varför många bosatte sig härute. Redan år 1697 fick Häradsdkär lotsstation med fast personal. Den nuvarande fyren byggdes 1863 och är en s.k. Heidenstamare och var den första fyren i Sverige med roterande ljus. Fyren är 30 meter hög och har en lysvidd av 20 distansminuter. Efter en intressant rundvandring på öarna Häradsdkär och Stångskär blev det fram emot kvällen dags att bege sig till den gamla lotsutkiken. Där ordnades under kvällen en praktfull kräftskiva med bästa möjliga inramning, där bl.a.

en fantastiskt vacker solnedgång i havet ingick.

Hemsegling

Dagen därpå var det dags att sätta kurs nordvärt mot resp hemmahamn. I den fina undanvinden blev det en fin segling men några båtar drabbades av överfallsväder längre norrut men allt avlöpte väl och man kunde sätta punkt för en mycket lyckad eskadersegling. Planeringen för 2012 års eskadersegling har redan påbörjats.

FM Linköping går upp i FM Norrköping

Under en längre tid har Lof Linköping haft diskussioner med Lof Norrköping om ett

Peter Gromer och Per-Olov Didong kåse-rade om eskadersegling i östgötaskärgården. Foto Evert Elgefjord

Häradskärs Fyr i Östgötaskärgården. Foto Evert Elgefjord

samgående inför sitt beslut om upplösning av Lof Linköping. Mot denna bakgrund inbjöds representanter från Linköping med ordförande Gunnar Fäldt i spetsen till FM Norrköping. Överläggningarna ägde rum ståndsmässigt i marin miljö ombord på passagerarfartyget M/F Lindön. På detta fartyg är vår ordförande Ove Hagström kapten under sommarhalvåret.

Mötet resulterade i ett rungande bifall till framställningen och från och med den 1 januari 2012 har FM Norrköping fått ett värdefullt tillskott av 22 medlemmar. Vi hälsar kamraterna från Linköping varmt välkomna till vår förening och ser fram emot många trevliga träffar.

HMS Carlskrona i Adenviken.

Vid måltidsträffen den 1 december, då även medlemmar från Skepparsociteten i Norrköping var inbjudna, höll kapten Carin Starmark ett uppskattat föredrag om sin tjänstgöring ombord på HMS Carlskrona under uppdraget i Adenviken.

Carin visade bl.a. dramatiska bilder från avväjning av piratattacker vid Carlskronas eskortering av lastfartyg med förnödenheter till befolkningen i Somalia.

Evert Elgefjord

Kapten Carin Starmark avtackas med FM:s minnesplakett av ordförande Ove Hagström. Foto Jan Knutsson

Julresan 2011

För 3:e året i rad arrangerades FM-julfest ombord på Birka Paradise på resa Stockholm-Mariehamn t o r. Resan började med för FM särskilt abonnerad buss med totalt 49 deltagare. Under resan till Stockholm bjöds passagerarna på en intressant frågesport, konstruerad av vår Anders Gustafson. Efter avgång från Stockholm samlades alla i konferensdelen för välkomstdrink och allmänt mingel samt sedvanligt lotteri. Populära huvudvinster var givetvis julskinkorna. Därefter var det dags att hugga in på fartygets eminenta julbord, där kryssningssvärden ombord Jacob Jaldeland, för övrigt

från Norrköping, hälsade oss välkomna. Efter avnjutande av julbordet spreds alla till fartygets övriga begivenheter där taxifrees-hopen stod högt i kurs.

Återresan nästa dag inleddes med en minst sagt förstärkt Paradisefrukost, vilken intogs med stor njutning. Därefter blev det samling i konferensdelen, där trubaduren Janne Karlsson, även han från Norrköping, stod för programmet. Han framförde en myckenhet av sånger och där också vår egen trubadur Björne Kölsvik biträdde Janne med egna visor på gitarren. Efter underhållningen blev det fritt fram för fria aktiviteter. Bussresan hem till Norrköping gick i lugnets tecken och avslutningsvis tackade deltagarna för en mycket trevlig julkryssning.

Ove Hagström

Stadsbyggnadsfrågor inom

FM:s närområde

Till den första måltidsträffen på det nya året samlades ett 60-tal kamrater i klubblokalen. Kvällens gäst var planarkitekt Per Haupt från Norrköpings Stadsbyggnadskontor och temat var denna gång "Tankar och visioner om Saltängens framtid". I och med att projektet "Ostlänken" lagts på is tills vidare, har stadsbyggnadskontoret börjat fokusera på den del av Saltängen, som ligger närmast

Motala Ström. Det gäller främst utveckling och förvaltning av den miljö och kultur, som denna stadsdel representerar.

Området är naturligtvis extra intressant, då det berör FM:s nuvarande lokaler, men på de bilder, som Per Haupt visade, fanns våra lokaler kvar. Avsikten är, enligt Per, inte att bygga ett nytt bostads- och affärsområde, utan istället återskapa Saltängens ursprungliga miljö med skeppsdocka och kanaler och där det ges framtida möjligheter för kommunens invånare att leva och bo. FM i Norrköping har tidigare inlämnat ett s.k. medborgarförslag om utgrävning av den befintliga skeppsdockan. Föredraget följdes av en livlig diskussion med många intressanta frågor. Chefen för Norrköpings Stadsmuseum, Peter Carelli, som var närvarande vid mötet, underströk betydelsen av det kulturella värdet för projektet.

Per-Olov Didong

Planarkitekt Per Haupt håller föredrag för Flottans Män. Foto Jan Knutsson

Stockholm

Rättelser!

Vi gjorde två misstag, när vi skrev vårt program för 2012, som följde med som sidan 3 i vårt stora medlemsutskick och som gick ut den 10 januari. Dels angav vi fel datum för vår aktivitet i april: den inträffar tisdagen den 3 och dels angav vi fel dag för Nationaldagen: den inträffar en onsdag. Vi beklagar det inträffade och lovar bot och bättring för eviga tider.

Programkommittén

Adventsgudstjänst

Traditionsenligt höll vi vår adventsgudstjänst tillsammans med Sjömanskyrkan i en fullsatt Gustav Adofskyrka. Det blev en stämningsfull gudstjänst, där vi som vanligt enligt örlogstraditionen höll krigsmannabönen och där FM Nynäshamn ställde upp med flaggvakt.

Statens Sjöhistoriska Museum

Tisdagen den 3 april samlas vi på Statens Sjöhistoriska Museum klockan 17.00 för ett besök i museets bibliotek och arkiv. Klockan 18.30 får vi lyssna till ett föredrag: "Nutida sjöfart mitt inne i Stockholm".

Med torpedbåt till Åbo

I Åbo ligger Forum Marinum, som är ett aktivt och mångsidigt centrum för marina aktiviteter. Det har status av nationellt specialmuseum för sjöfarten och är också Finlands Flottmuseum. Där hålls under tiden den 23 till den 28 augusti ett möte för att diskutera erfarenheter inom den marina kulturen och kommande verksamheter. Veteranflottiljen planerar att segla till Åbo för att delta i mötet. Det blir en fantastisk upplevelse att följa med dessa före detta ytstridsfartyg, när de stävar på öppet hav för ännu ett "uppdrag" tillsammans. Du erbjuds att följa med på denna resa, där vi tillsammans korsar Östersjön. Rutten går i tre etapper från Gålö till Åbo. För mer information gå in på www.veteranflottiljen.se

Lars Biärsjö

Region Syd

Malmö

Minnesgudstjänst vid Sjöfartsmonumentet i Malmö

På Alla helgons dag samlades cirka tjugofem personer för att närvara vid en minnesgudstjänst ledd av Sjömansprästen Jan Bergendorf, för att minnas de, som omkom under andra världskriget men även andra, som

Från minnesgudstjänsten vid Sjöfartsmonumentet

gett sitt liv till havet. Jan Bergendorf läste ur dagens evangelium Luk 6:20-26 och ledde bön, vilket inramades av musik. Efter minnesgudstjänsten samlades vi i Sjömanskyrkan för en eftersits.

Månadsmöte den 14 november

Mötet inleddes med, att ännu en ny medlem, Bengt Rune Johansson, mönstrades in. Efter sedvanlig skaffning var det så dags för kvällens huvudperson, vår medlem Bruno Lindquist, att berätta om "En resa med Broströms elevfartyg m/s *Albatross* 1955-56 och om sin tid i marinen 1957-59. Det blev många vackra bilder på *Albatross* och på

Månadsmöte den 14 november

den långresa Bruno gjorde med henne 1955-56. Vi fick även höra om fartygets öden fram till dess, denna sköna dam skrotades.

Därefter fick vi höra om Brunos tid i Flottan och då framför allt alla de motortorpedbåtar, som han tjänstgjort på. Entusiasmen från oss andra med olika tjänstgöring på MTB var hög denna kväll. Vi har nog inte haft en sådan här helkväll runt flottans många olika typer av motortorpedbåtar innan, trots att en hel del av oss tjänstgjort på dessa. Tack för ett intressant föredrag Bruno.

Julbuffé den 12 december

Det var många, som hörsammat att det var fest på gång och det kom cirka trettio medlemmar till aftonens buffé, som blev en trevlig avslutning på ett intensivt och aktivt år. Julsånger fanns på plats i ett häfte väl sammansatt kvällen till ära av Benny Olsson som fattade gitarren och slog an ton till allsång.

Tack till kvällens estradör Benny Olsson och även tack till alla er, som ställt upp. Ett tack också till alla medlemmar, som har kommit till våra möten och andra arrangemang.

Hälsningar från Malmö
Thomas Kristoffersson

Albatross

Allsång vid julbuffén

Trelleborg

På Alla helgons dag samlades 28 av våra medlemmar för den traditionella kransnedläggningen vid den okände sjömannens grav på Trelleborgs norra kyrkogård, vars minnesplats är utmärkt med symbolerna Tro, Hopp och Kärlek. Med vår flaggvakt marscherade vi till platsen för att delta i en betraktelse med vår kaplan K.G Lundmark. Ceremonin avslutades med Tapto på trumpet av Flottans man Kenneth Gunnarsson.

Den 10 november samlades 46 medlemmar i vår lokal för att höra ett föredrag av vår vice ordförande, ubåtsmannen Maths Witt, och det inte han kan om ubåtar världen över är inte lönt att ragga efter. Även noviserna utanför ubåtsvapnet lyssnade med andakt, på vad som Maths berättade om och frågorna var många, innan vi kunde smaska i oss klubbmästarens välstekta kycklinghalvor med tillbehör och efter detta gjordes förflyttning i övervattensläge hemåt.

Julfesten som vi skulle haft i mitten på december månad blev inställd p.g.a. en vattenläcka i taket.

Klockan 0400 på nyårsdagen 2012 vaknade jag med svåra smärtor i bröstet. Jag kände igen symptomen, som jag haft 19 år tidigare. Min fru körde mig till akuten på Trelleborgs lasarett, där man konstaterade, att jag drabbats av en hjärtinfarkt. Efter några dagar förflyttades jag till Lunds lasarett, där det gjordes en bypassoperation. Efter några dygn återvände jag till Trelleborgs lasarett för eftervård av den omsorgsfulla personal, som jag betraktar som "Änglarna på jorden". Jag befann mig i bottenläge, men kunde efter några dagar förflytta mig med smärta sakta framåt i u-läge. I dagsläget befinner jag mig i mellanläge i hemmet och har långt kvar, innan jag kan inta ytläge. Min fru kastade pensionärstiderna på hyllan och tog på sig rollen som vårdbiträde på heltid och pysslar om mig. Hon är Ängeln här hemma. Några tänkvärda ord är dessa:

"Varje dag, timme, och minut är speciell och Du kommer aldrig att få veta, om det är den sista".

Vid Pennan Göte Lindberg

Torsdagen den 12 januari samlades drygt 40 kamrater i vår föreningslokal för årets första medlemsmöte. Då det, på ett sent skede, blivit skifte i vårt mötesprogram, ställde vår egen Bertil Sollevi upp som föredragshållare. Bertil som är en mycket meriterad tyngdlyftare, med deltagandevid EM, VM och två OS (Moskva 1980 och Los Angeles 1984), berättade entusiastiskt om både ryck och stöt. Kvällen avslutades med en vällsmakande måltid komponerad av vår eminente klubbmästare Leif Nilsson.

Vid pennan Maths Witt

Västervik

U-båtar på Flottans Mäns månadsmöte
Måndagen den 23 januari genomfördes årets första möte i Flottans Mäns Marinstuga i Västervik. Kommendörkapten Leif R. Carlsson besökte oss och berättade om det svenska u-båtsvapnet. Han inledde med vad som hände i Karlskronas skärgård i oktober 1981. En rysk U-båt hade strandat och detta fick stor betydelse för den svenska försvarspolitik och flottans anslag ökades avsevärt. Det blev några års "periskophysteri", som avklingade och med detta också anslagen. Reaktionen blev, att anslagen minskade och delar av ubåtsflottan hamnade i Singapore och idag har Sverige 4 moderna operativa u-båtar, 3 av Gotlands-typ och en av typ Västergötland. De är visserligen tämligen små, men har stor slagkraft och kan ifråga om taktik och operativ förmåga väl mäta sig med stormakten USA:s motsvarande u-båtar. Vid en samövning för några år sedan, var de svenska u-båtarna vida överlägsna motsvarande amerikanska.

Leif berättade också om den stora satsning, som nu pågår inom u-båtsvapnet. Ett helt nytt koncept skall byggas på Karlskronavarvet.

U-båtarna gör fredstjänst bland annat för att spåra upp narkotikasmugglare

Leif avslutade sitt föredrag med en genomgång av den ryska U-båtsolyckan med Kursk. Han redogjorde ingående med förloppet och klagjorde, att allt talar för att det inte var en stridshandling, utan att olyckan orsakades av, att en av de egna torpederna sprängdes, medan den var kvar i skrovet (i torpedtuben).

Leif R. Carlssons föredrag drog fullsatt hus på Flottans Män och förutom ärtsoppan fick vi höra om spännande u-båtsäven-tyr.

Christer Warfvinge

Leif Carlsson

Växjö

Årets årsmöte, som hölls 27 januari i Marinstugan, klubbades snabbt igenom. Ordföranden Lennart Salomonsson kunde hälsa ett 30-tal deltagare välkomna.

Efter ett gott förberedande arbete av valberedningen klubbades samtliga förslag. Eftersom Lennart avböjt omval blev under-tecknad vald som ordförande för 2012. Även Anders Karlsson, som skött sekreterarjobbet, tidningen och uthyrningen, hade avböjt omval. Till hans efterträdare för sekreterarsysslan valdes Anneli Sandgren. Kamratbladsansvarig blev nyinvalde Greger Johansson, medan uthyrningsarbetet blev ordförandens och vice ordförandens ansvar. Byssan får ett nytt gammalt ansikte, nämligen Bertil Thuresson. Webb-ansvariga blir Lennart Salomonsson och Bertil Rudelöv, som tillika utgör valberedningen. Nytt för i år är, att vi har en stugfogde vid namn Conny Erlandsson. Styrelsens sammansättning och övriga befattningshavare för 2012 framgår av mötesprotokollet. Efter avslutade förhandlingar avtackades Lennart och Anders för ett förtjänstfullt arbete i föreningen med varsin blomsterbukett och applåder. Ett stort tack för er insats!

28 personer fick glögg och pepparkakor, när de kom till 2011 års Lillejul den 9 december. Dåvarande klubbmästarna Leif Carlsson och Sten Svensson bjöd till ett rikligt julbord och ordförande Lennart hälsade välkommen, som sig bör. Kvällens dragning på medlemsnumrena utföll med Greger Johansson som vinnare av en gratis aktivitet för två. Men det fanns mer lotteri med 250 grams chokladkakor som vinst. Lars Videklint vann en årskalender med bilder på Siv Salomonssons konstverk i tyg, Barbro Bergman och Leif Carlsson vann var sin matkasse. Ingen gick lottlös tack vare chokladkakorna. Gunnar Johansson var vänlig nog att skänka två flaskor innehållande speciella drycker att plockas fram vid lämpligt tillfälle. Lennart tackade slutligen klubbmästarna för ett bra arrangemang och för allt det goda, som bjöds. Alla instämde med en rungande applåd.

Närmare 20 medlemmar mötte upp till tisdagsträff den 7 februari, som vanligt glada och hungriga och klubbmästariet gjorde ingen besviken. Den här kvällen utvecklade sig till rena berättaraftonen och det var många historier, som förmedlades runt bordet. Alla fick chansen att berätta om sin marina bakgrund och även dra en sann (eller tillspetsad) historia från sin tid till sjöss. Kanske blev det starten till en berättartradition på tisdagarna.

Utökat grillafton 7 juli med Region Syd

På senaste styrelsemötet diskuterades en idé att göra vår grillkväll den 7 juli till en

Avgående ordförande Lennart Salomonsson och Anders Karlsson avtackades med blommor av vår nye ordförande Sten Svensson.

Fantastisk julmat på Lillejul.... och tomtarna Leif och Sten som fixat det hela.

Region Väst

Göteborg

Det gångna året avslutades med två lyckade tillställningar. Damklubben Bojens Luciafest, som för ovanlighetens skull förlades till slutet av november för att inte kollidera med alla andra lussefester, blev ett lyckat arrangemang med god uppslutning och ett klirr i kassan. Vår egen julfest rundade av året med god mat, musikunderhållning och dans.

Jag tar detta tillfälle att uttrycka min beundran för två saker. Några av våra äldsta medlemmar - Lennart Johansson, Lennart Möller och Carl-Axel Sjöberg - har under året på eget initiativ besökt andra äldre medlemmar, som på grund av ålder och/eller sjukdom inte har kunnat delta i våra aktiviteter. Heder åt dessa kamrater! Andra, som också förtjänar att nämnas, är de medlemmar, som nästan varje dag är i marinstugan för att hålla den i gott skick

förbrödringsdag tillsammans med de andra avdelningarna i Region Syd. Vi arbetar också på att den dagen få besök av riksordföranden kommandör Johan Forslund. Om det går att genomföra med tanke på kostnaderna, planerar vi också för en kaffetur med S/S Thor denna dag. Arrangemanget är ännu så länge en idé, men vi hoppas kunna sända ut inbjudan inom kort.

Sten Svensson

och för att uppfylla en ambition, att stugan ska vara öppen och tillgänglig för andra medlemmar.

Detta år har börjat enligt planerna med en klubbafon, där vår sångkör stod för attraktionerna. Arbetet med planeringen för riksårsmötet framskrider och detaljerna framgår på annan plats i tidningen.

Förberedelserna för vårt eget årsmöte är också i full gång. När detta läses, är mötet genomfört och en ny styrelse har tagit över rodret. Jag önskar min efterträdare och hans medarbetare all lycka med uppgiften.

Bertil Andreasson
F.d. ordförande

Det gångna verksamhetsåret avslutades på sedvanligt sätt. Årets absolut sista verksamhet var, att föreningen delade ut ett premium till "Bäste kamrat" på specialistofficerskursen 2010/11 på FMFS. Några dagar tidigare, på Luciadagen, gjorde vi inom föreningen något absolut unikt för militära kamratföreningar, t.o.m. "world wide". Vi uppvaktade vår nu 108-åriga medlem, Sven Hedberg. Vår förmiddagsvisit blev något kortare än normalt. Sven ville nämligen spara sig något till eftermiddagens uppvaktningar.

Sedvanlig lunch avåts förste advent. Maten, stämningen och allt annat var på topp. Stort tack till klubbmästare med medhjälpare. Under dagen fick vi besök av stormen "Berit". Fram mot kvällen kulminerade stormen och Nissans vatten "omringade" stugan. De flesta hade då lämnat tillställningen. Vi, som var kvar, kunde lämna stugan torrskodda, efter att en framsynt medlem kommit dit med stövlar.

Årets sista kamratafton ägde rum den 17 november. Aftonen var välbesökt och underfägnad i gammal god stil. Undertecknad berättade om örlogsfartyg, som jag tjänstgjort på under cirka 30 års sjökommenderingar. Detta var allt från 2011.

På årets första kamratafton var undertecknad åter i berättartagen. Denna gång handlade det om lite historia runt de segelfartyg, gamla och nya, som besökte Halmstad och "The Tall Ships Races" den gångna sommaren. Segelfartyg, bl.a. barken Peking och ostindiefararen Götheborg, är också temat för vårens resterande kamrataftnar.

Under kommande sommar blir det för första gången på 6 år ingen marinfestival. Detta kan ju vi, som är marint intresserade, beklaga å det djupaste, men vad hjälper det. I syfte att hålla lite marina traditioner levande i den gamla sjö- och stapelstaden Halmstad, så finns vissa planer. Meningen är, att vi tillsammans med "Najadens Vänner" och

"Klubb Maritim" skall arrangera något. Vissa idéer finns, men vi tar tacksamt emot fler.

Flottans Mäns hemsida har av olika anledningar under några år levt ett "oroligt" liv, men nu har det hänt saker. På initiativ av förbundsstyrelsen har sidan fått en struktur, utbildning av webbmasters har ägt rum och förutsättningarna att få en funktionell hemsida har ökat markant. I vår förening kommer hemsidan att hanteras av Leif Leihed och Rolf Lundblad. Redan nu har det beslutats, att föreningens biblioteks boktitlar skall finnas på sidan och mer kommer. Den nya hemsidestrukturen kommer att gälla från april månad.

Bostadskomplexet söder om stugan börjar bli klart och en del av våra nya grannar har flyttat in. Redan nu har vi fått klagomål på, att "det gick livligt till marinstugan i lördags". Om så var fallet, så spökar det i den

160 år gamla stugan. Det fanns nämligen ingen där, utom då möjligen spökena.

Förenings årsmöte ägde rum första söndagen i februari och glädjande nog deltog 12 % av föreningens medlemmar vid mötet. Årsmötesordförande, med samma ackuratess och finess som tidigare, var vår hedersmedlem, Carl-Gustaf Bergenstråhle, för vilken gång i ordningen är det snart ingen, som vet. Några nya namn i styrelsen är Leif Leihed och Håkan Emanuelsson ordinarie ledamöter och Rolf Lundblad suppleant och till "nygammal" ordförande valdes undertecknad.

Vi är rätt många, som besöker vår stuga i olika sammanhang och där finns oftast plats för fler.

Kjell A Jönsson

FM:s äldste medlem och tillika Sveriges äldste man, 108 åriga Sven Hedberg. Foto: Leif Leihed.

Halmstadsföreningens årsmöte där 11,5% av medlemmarna deltog. Foto: Leif Leihed.

Jönköping

Föreningen Flottans män Jönköping har under hösten 2011 och vintern 2012 hållit några traditionella styrelsemöten. Tyvärr fick ett utannonserat föreningsmöte under sena hösten ställas in p.g.a. för få anmällda. Kanske kolliderade det aviserade mötet med julbestyren?

Första styrelsemötet för året inleddes med lunch på Mäster Gudmunds Källare, en plats med litterär och marin anknytning. Restaurangen är belägen i ett mysigt valv, en trappa ned, i de västra delarna av Jönköping endast några hundra meter fågelvägen till Vättern. Vem var då Mäster Gudmund? Jo det var en av huvudpersonerna i jönköpingsförfattaren Victor Rydbergs historiska roman "Vapensmeden", som många säkert har läst avsnitt ur i skolan. Romanen utspelar sig i reformationens brytningstid. I kapitlet om "Mäster Gudmunds Brygga" berättas, att invid den stora bryggan i Vättern fanns ett båthus med både större och mindre segel- och roddbåtar. Dessutom fanns den stora jakten, "Det enda fartyg, som kunde begagna sig av Kung Göstas (d.v.s. Gustav Vasa) nyutfärdade privilegium för jönköpingsborgarna om fri in- och utsegling, hvar helst de bäst kunna". Kapitlet avslutas med att ett litet sällskap sätter sig i julen med Mäster Gudmund vid rodret och ger sig ut på den sommarblanka sjön och efter en stund sjunger Margit till ackompanjemang av Harpolekaren "Gläns över sjö och strand, stjärna ut fjärran...". Denna numera välkända julsång sjöngs alltså för första gången en vacker sommardag ute på det spegelblanka Vättern. Allt detta i poesins värld!

Till denna litterära och marina utveckling bör tilläggas, att styrelsen efter lunch fortsatte sitt styrelsemöte i McCarter Business Managements, som vid detta tillfälle välvilligt ställt lokal till Flottans Mäns förfogande. För så är det för en förening, som är husvill d.v.s. saknar hus och hem. Man får söka sig fram i olika lokaler.

Webbmaster: Jan Frykberg

Åter till styrelsemötet, där bl.a. vår webbmaster Jan Frykman gav en fyllig redogörelse för hur den framtida webbsidan kommer att se ut för Flottans Män i Jönköping. Därefter diskuterade styrelsen vår medlem Jan Hallströms förslag till nya stadgar för vår förening.

Nu ser vi fram mot den återuppväckta föreningens andra årsmöte, som kommer att hållas i mars månad och där kommandörkapten Jan Thornerhielm skall hålla föredrag om "Flottan idag och i morgon". Mer om det i nästan nummer.

Leif Aljered

Styrelsen fr Flottans Män Jönköping: Från vänster Leif Aljered, Hans Suneson, Jan Johanson, Carl-Gustav Dybeck, Jan Hallström (inbjuden sakkunnig) Per Åke, Strandsäter och Jan Frykberg.

Karlstad - Värmland

Jag minns den här tiden förra året, alldeles före Rallyt, då det var full snöstorm och kallt. I år nöjer vi oss med kylan och lite måttligt med snö. Nåväl, ni vet väl, att man har en speciell tideräkning i Värmland. Här talar man om före och efter Älgjakten eller före och efter Rallyt.

Det gamla året (efter älgjakten) lämnade vi bakom oss med en sedvanligt trevlig julförmiddag. Byssan hade som vanligt lyckats få ihop alla läckerheter. Vi kunde glädjas åt att ha vår nya kaplan Staffan Kvassman bland oss denna kväll, Staffan är domprost i Karlstads domkyrkoförsamling. Staffan, som är en hängiven seglare, berättade och visade bilder från sommarens seglats på Väneren, vilket var mycket uppskattat. Givetvis höll han en betraktelse inför den kommande helgen. Vi var cirka 25 glada sjömän på plats denna kväll.

Vi påbörjar nu ett nytt år, vilket för vår del är det femte i ordningen. Föreningens första protokollförda möte hölls den 16 maj 2006. Den första styrelsen, som då valdes, bestod av Göte Rahm, ordförande, Ulf Sjöden, vice ordförande, Roger Sundberg, kassör, Tom Thörn, sekreterare samt Lars Tunér, ledamot. Samtliga återfinns fortfarande i styrelsen.

I samband med vår årsmöte den 23 mars kommer vi att fira de fem åren i liten skala.

Det ska bli spännande att se de olika för-

Första styrelsen. Från vänster Tom Thörn, Roger Sundberg, Lars Thunér, Göte Rahm, Ulf Sjöden

eningarnas nya hemsidor i mars. Under teknad har förtroendet att skapa vår sida, vilket tar en hel del tid för att få den så bra som möjligt. Det, man kan glädjas åt, är, att det är betydligt enklare nu än i det gamla systemet. Förstår att Carl-Axel som skött detta för vår del kliat sig i huvudet emellanåt. Stort tack till Carl-Axel för åren som gått.

Nu väntar vi bara på våren, så att snön försvinner utanför vårt klubbhus. Då vi får se, hur kommunens arbete i höstas med planering av trädgården blivit och vi ser vi fram mot deras fortsatta arbete.

Till sist, håll ut, det blir sommar även i år. Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

Vår nye Kaplan Staffan Kvassman Th. En av åldermännen Allan Eriksson Tv

Varberg

I böcker och populära tidskrifter har jag funnit skrönor och anekdoter om amiraler från den gamla tiden, som hamnat i besvärande, knipa utan att belägenheten har varit anknuten till krig och elände. Under höstens sista och välbesatta *skeppskväll* fick jag tillfälle att återge några av dessa skildringar, bl.a. om amiral Herman Fleming, som kom i knipa då han och drottning Kristina drattade i vattnet, när de var i färd med att inspektera ett skepp på Skeppsholmen. Nåväl, den icke simkunnige amiralen klarade sig med livet i behåll genom att klamra sig fast vid drottningens omfångsrika och fluffiga klädsel. Några rejäla kallsupar fick de i alla fall i sig och om dessa sägs drottningen ha tyckt - det var mig en fördel att jag är van vid att dricka vatten, men Fleming, som endast är van vid öl och vin, var mycket värre däran...

I boken "Sällsamheter i Göteborg" fann jag en anekdot om en "duell" på Rebbas härberge mellan amiral

Johans von Utfall och författaren Ludvig Holberg. Storyn börjar med, att Holberg sit-

ter i godan ro i ett allmänt rum på gästgiveriet, när amiralen träder in och påkallar uppmärksamhet genom att marschera fram och tillbaka med myndiga steg. Van vid att borgare och andra hälsar honom underdånigt, blir han förargad över Holbergs brist på uppmärksamhet och stegar därför fram till honom, varvid följande ordduell utspinner sig:

- Vem är ni ? frågar Utfall. - Vem är ni ? svarar Holberg. - Mitt namn är Utfall. - Mitt namn är Infall.

Förnärmad av fniss och kvävda skrat från omgivningen bölar Utfall - Vem inbillar ni er att vara ?

- Just nu inbillar jag mig, att jag är Aposteln Lukas. Han brukar nämligen avbildas med en ox vid sin sida, säger Holberg road. Nu är amiralen verkligen i knipa; fylld av harm drar han sin sabel, men när han får veta vem Infall egentligen är, så lugnar han sig. Nog var det väl tur för båda parter, att det stannade med munhugg och inte med sabelhugg...

Så har vi tagit farväl av det gamla året med

ett digert och smakfullt *julbord*, som paret Annette och Torbjörn välvilligt hade arrangerat, från välkomstglogg till ris á la Malta. Innan jultomten väntades, med klappar till alla, deklamerade Karina Larsson den stämningsfulla dikten *Tomten*, av Viktor Rydberg, och innan kvällen hade övergått till natt, fann det stora julletteriet många förnöjda vinnare.

Efter alla helgdagar kom det sedvanliga *lördagskaffet* igång igen med förhoppning om, att många söker sig upp för en stund trivsam gemenskap. Under våra sammankomster, som vi har valt att kalla *skeppskväll*, kan du ge eller ta emot en skepparhistoria eller två. Ja, alla har säkert sett i programmet, att vi har flera trivsamma evenemang på gång, såsom *Påskbuffé*, *Skeppskväll*, *Sillagille* och *Nationaldagen*. Deltag gärna !

Se förövrigt vår informativa hemsida; www.flottansman.se/Varberg

Med hälsningar i vårens tid
Per Callenberg

Ångelholm

Några dagar in på det nya året fick vi ett tråkigt meddelande från våra vänner i Köge Marineförening, att deras förmand (ordförande) Jörgen E Petersen hastigt avlidit den 4 januari i samband med en höftoperation med komplikationen blodpropp. Han blev drygt 82 år. Jörgen har varit ordförande sedan år 2000 och var med om att skaffa föreningen ett eget hus välplacerat i hamnområdet. Han skrev i sin sista krönika i Köges eget medlemsblad, att han beslutat sig för att avgå som förmand och så blev det verkligen. Vi FM Ångelholm tackar Dig Jörgen för all gästfrihet, som vi mött hos er under våra besök. Begravningen ägde rum i Köge Kyrka den 12 januari. Vila i frid.

Så är det åter ett nytt år och när dess rader läses, har vi knappt tio månader till nästa jul. Under 2012 har FM Ångelholm varit verksamma i, hör och häpna, 75 år. Detta kommer att firas i enkla former i samband med båtparaden på Rönneå fredagen den 3 augusti, då vi också brukar ha grillfesten och som avslutas med ett pampigt fyrverkeri. Det kan nämnas, att vår förening var bland de första tio, som bildades i vårt avlånga land. Förmodligen var vi nummer sju. Vi har faktiskt ytterligare ett jubileum att fira i år. Det blir nämligen femtionde gången, som Ångelholms Musikkår kommer till oss på första maj. Vi förbereder f.n. ett program, som Du kan läsa på vår hemsida eller i gula pärmen i Kajutan.

På tal om program kommer vi som vanligt att ha sommaröppen Kajuta tisdagar i juli månad. Vi bjuder på kaffe och våfflor mellan kl. 11-15. Passa på att besöka oss, om ni är i närheten. Året runt har vi söndagsöppen Kajuta mellan 9 och 12. Adressen är Östergatan 89. Sommaren inleds som vanligt med att vår egen sjömanspräst Lennart Pettersson inbjuder till korum vid Kajutan söndagen den 1 juli kl.11.

Årets första föredrag är redan avklarat, när dessa rader läses. Fredagen den 5 mars fick vi besök av Förste Hovmarskalk Generallöjtnant Mats Nilsson Mera om detta och om vårt årsmöte den 9 mars i nummer 2 av vår fina tidning.

Den 23-24 mars är vi inbjudna till regionvästmöte i Karlstad, som vi i det längsta hoppats skulle hållas i Göteborg. Lång resa övernattning och kostnader. Men å andra sidan är det trevligt att råkas på hemmaplan emellanåt. Vår kassör Anders Rick har lovat oss ett besök hos Sjöräddningen i Torekov i vår eller till sommaren. Anders basar för en besättning i räddningsstyrkan, Nationaldagen den 6 juni infaller i år på en onsdag, som ger oss en helg extra mitt i veckan. Då måste vi mönstra så många som möjligt att delta i marschen från Torget till vår fina Hem-

Sista bilden på våra chefer tillsammans tagen vid kransnedläggningen 1 juli 2011. Från vänster Köges förmand Jörgen E Petersen och vår ordförande Lars Linde i Köge Marin-stuga efter högtidsstunden.

bygdspark Tänk på att vi måste visa oss i vår hemstad, dels för att värva nya medlemmar och dels för våra folkvalda. Politiker i vår stad skall se, att vi finns. På med klubb-dressen och ställ upp i marschen den 6 juni. Samling på Stortorget kl. 16.30.

Än en gång kolla vår hemsida, om någon

ändring har skett. Ni når den lättast via riksförbundets www.flottansman.se eller ring söndagsöppen Kajuta (9-12) 0431-14930.

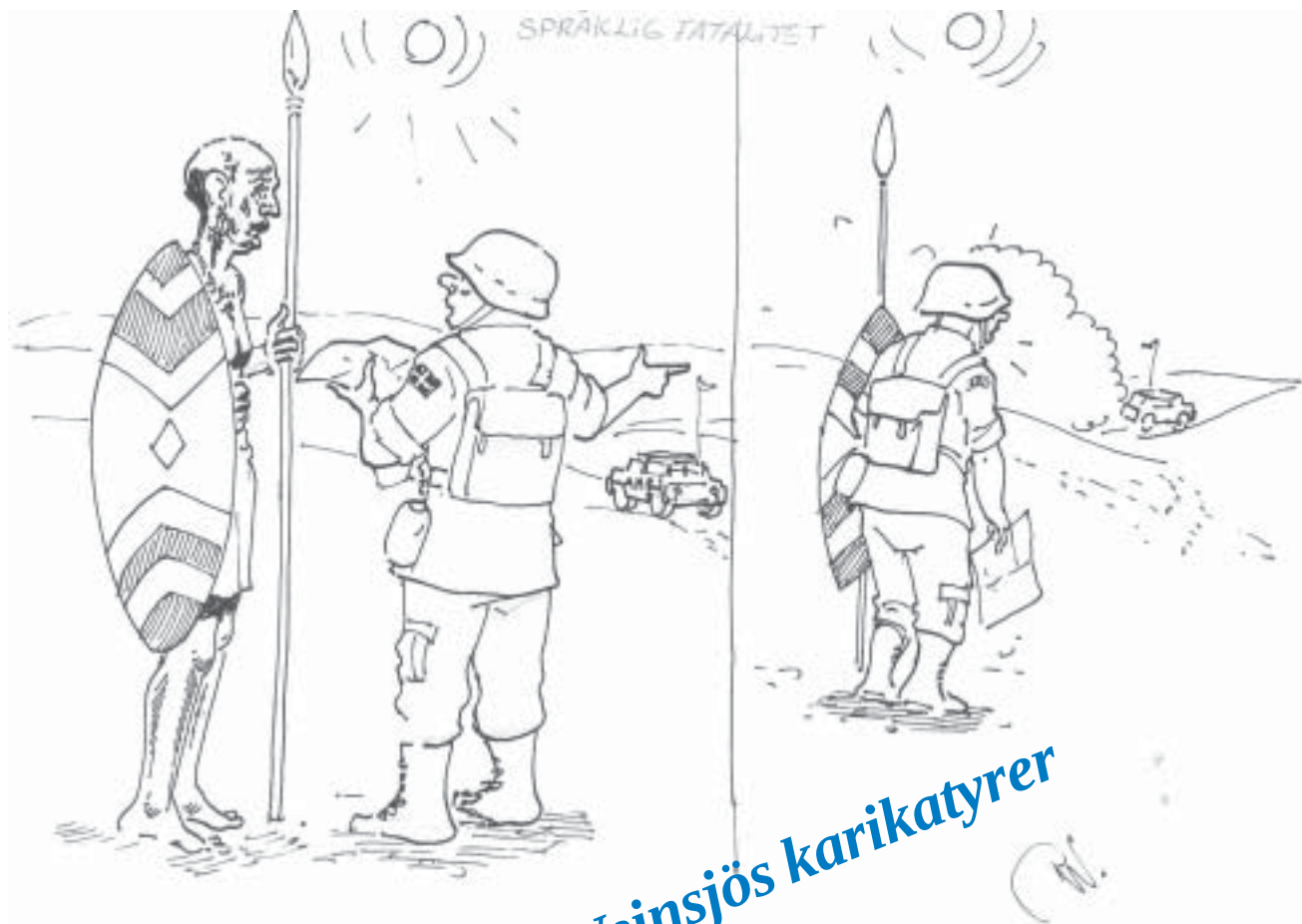
Varma vårhälsningar från ett just nu kallt Ångelholm
Gunnar Gunnarson

Första Maj 2011 årgång 49 vid Kajutan

F.M. Till Sjöss under egen flagg. .

Bli medlem i "FLOTTANS MÄN", kamratföreningen som värnar om örlogstradition, kamratskap och sjöförsvaret.

HOS "FLOTTANS MÄN" FINNS ALLTID EN VÄN

På näst sista sidan i tidskriften hittar du de lokala föreningarnas kontaktmän

Minnesstenen i Gräsgårds hamn.

I förra numret av vår tidning redogjorde redaktören i ord och bild för hela bakgrunden till minnesstenens tillkomst. Vi vill nu redovisa, hur själva stenen utformades från råsten till den slutliga versionen, vilken avtäcktes den 22 november 2011.

Vår ordförande i Flottans Män i Västervik, Carl-Erik Edström, är delägare i stenhuggarfirman Gravkonst tillsammans med barnen Fatima och Johan. När Gravkonst fick uppdraget från Marinedningen att tillverka och utforma minnesstenen, började arbetet med att ta fram en lämplig sten.

Råstenen kommer från ett stenbrott söder om Västervik, och är mörkgrå Kvällingegranit.

Foto: Johan Edström

Bo Nord och Carl-Erik Edström

Råstenen är framtagen ur ett stenblock.

Stenen har måttsågats och är klar tillsättning.

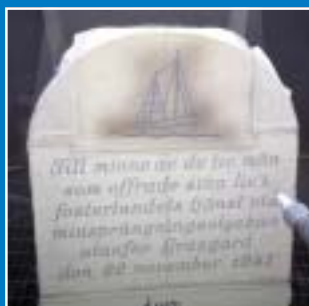
Lasse Forsell formar stenens sidor till önskat mått.

Bernt Trulsson gradhugger framsidan före textningen, vilket betyder att framsidan blir ljusare.

Lotta Björn lägger på den utskurna texten på stenen före blästring (djupblästring). Bild 6, stenen blästras i blästerkammaren av Jörgen Ringdal.

Efter färdigblästring görs stenen klar för resan till Gräsgårds hamn för montering och den stundande avtäckelsen med tillhörande ceremoni.

Ångaren Per Brahes förlisning i Vättern för 93 år sedan, människorna och myterna.

Författaren Claes Göran Wetterholm besökte Flottans Mäns Förening i Jönköping och berättade om varför den ödesdigra och mytomspunna ångaren Per Brahe förlöst i full storm på Vättern den 20 november för 93 år sedan.

Claes-Göran Wetterholm är välkänd för sina utmärkta skildringarna av fartyg, människor och inte minst om myterna kring, varför fartyg förlöst och varför båtar och människor vägrar försvinna ur det kollektiva minnet. Författaren har som bekant skrivit och skildrat både Per Brahes och Titans undergång, öden som fortfarande lever kvar i människors minnen. C-G Wetterholm är först och främst etnolog, något som visar sig, när åhörarna får del av enastående gripande och märkliga öden, som drabbat passagerare och besättningsmän, då fartyg gått under.

Enligt Wetterholm ska kapten Boija, som var ångaren Per Brahes sista kapten, vid kontroll av däckslasten som var fylld av stora äppelmoslägrar, mängder av Husqvarnasymaskiner och allt annat, som man inte hade tid att stuva under däck – allt bristfälligt surrat för att underlätta snabb lossning – då lär Boija ha sagt vid avgången från Gränna till Hästholmen novemberkvällen 1918, ”Går det inte åt helvete nu, då går det aldrig åt helvete”. Alla visste nämligen, att Per Brahe alltid var överlastad och många gånger hände det, att båten skrapade i kanalbottnen. En

gång fastnade Per Brahe i leran i Gränna hamn.

Efter katastrofen säger sig personer i Hästholmen fått besök av en man iklädd kaptensuniform, som frågat, när nästa båt till Hjo skulle avgå. Kapten Boija, som motsvarade nutidens kändisar, påstods således ha överlevt förlisningen och folket tillät inte – eller myten om kapten Boija – att den populära kaptenen, bara skulle försvinna i Vätterns djup.

Och en berättelse som berör, var den om passageraren, som gick ombord i Gränna och för säkerhets skull frågade om båten angör Hästholmen och fick till svar av en bekymrad besättningsman: ”Båten går direkt till kanalen”. ”Men snälla nån, då måste jag av på en gång”. Svar från en fåkunnig räddar liv!

Skildringen om matrosen Isberg glömmar åhörarna inte i första taget. Isberg kunde inte hålla sig ifrån goda drycker och trevliga sällskap i sitt unga liv. Därför missade han avgången med Per Brahe från Stockholm till Jönköping några veckor före fartygets förlisning.

Men Isberg tog sig till Jönköping för att åter ansluta sig till besättningen. Men vad händer i Jönköping kvällen före Per Brahes avgång till Gränna? Jo han festar runt och vaknar inte i tid och springer ner till hamnkanalen, dock för sent och istället får han se fartyget långt borta i horisonten på den stormfyllda sjön. Men Isberg lär ha skämts så mycket, att han med raska steg gick tillbaka till

sitt hyrställe och åter la sig under täcket. När Isberg efter några dagar fick visshet om katastrofen med Per Brahe, lär han enligt vittnesmål i Jönköping visat sin sjömansbok och förkunnat för människor till höger och vänster sitt budskap: "Spritén räddade mitt liv"!

Per Brahe sjönk med aktern före mot havets botten utanför Hästholmens hamn, novemberkvällen den 20 november 1918. Per Brahe var lastad som en pyramid och naturens krafter följer sina egna lagar och därför sjönk hon obarmhärtigt i stormbyarna från nordväst. Båten hade 8 passagerare, däribland konstnären John Bauer med hustru och sonen Putte och därtill 16 besättningsmän, som alla miste sina liv. Familjen Bauer hade egentligen tänkt ta tåget till Stockholm, men av rädsla för att en ny järnvägskatastrof skulle inträffa, valde man att ta båten före det osäkra. Endast några veckor före avfärden med Per Brahe hade nämligen den stora järnvägsolyckan i Getå inträffat, då 42 personer omkom, när järnvägsvalen rasade strax utanför Norrköping. Detta till synes förnuftsmässiga val ändade livet för den kända konstnärsfamiljen.

Hästholmen var under många år en makaber skådeplats, nästan som ett nöjesfält för nyfikna, som med egna ögon ville se platsen, där Per Brahe förlist.

Efter fyra år bärgades fartyget, som ännu var intakt och de gamla ångpannorna fungerade. Sedan förevisades

Per Brahe i någon slags vrakturné, land och rike runt. Folk fick gå ombord mot betalning och kunde känna stanken och med små häftstiftsförsedda meddelanden ta del av platser, där folk befunnit sig på båten då katastrofen infann sig.

Som så många gånger förr – och även i vår tid – fick kaptenen skulden för olyckan. Rederiet gick skadeslös, trots att man visste, att pressen var stor på att rutten mellan Stockholm och Jönköping skulle gå med maximal vinst. Och författaren Göran Palm, som på blankvers skrivit dikten om Per Brahens undergång i sitt versepos "En Vintersaga" sammanfattande: Det var girigheten och kapitalismen, som i första hand var anledningen till, att Per Brahe förliste.

Efter några år rustades fartyget, som sedan fick nytt namn som Östergyllen, som gick i trafik på östkusten, för att därefter sluta som lastfartyg i rutt mellan Åbo och Mariehamn under namnet Åland II.

År 1961 fick Motala stad erbjudande om att köpa fartyget, som hade tillverkats i Motala mekaniska verkstad 1854. Kommunen ignorerade inköpet och staden gick således miste om att i sin ägo ha världens äldsta bevarade mytomspunna passagerarfartyg. Fartyget skrotades något år därefter, men lever fortfarande kvar, om än i annan gestaltning, i myt och minne.

Leif Aljered

En bragdman har gått ur tiden

Förre kaptenen vid flottan, Helge Svensson, har avlidit nyss fyllda 92 år. Närmast anhöriga är barn och barnbarn med familjer.

Helge började som rekryt vid flottan och efter godkänd tjänstgöring genomgick han underbefäls- och underofficersskolorna med mycket goda betyg. Vid försvarsmaktspersonalens omorganisation 1972 utnämndes han till kapten. Han specialiserades tidigt på den tekniskt krävande ubåttjänsten, där han under åren blev en av de ansvariga maskinisterna på olika ubåtar. Till saken hör, att de sjögående

underofficerarna, specialister var och en på sitt område, utgjorde försvarsgrenens ryggrad. "De kunde allt!" Detta omdöme gällde inte minst Helge, vilket framgår av det följande.

Helge Svensson var 1960 1. maskinist på ubåten *HMS Uttern*. Den 14 september skulle denna nya ubåt genomgå sin sista provtur, varvid Inspektören för ubåtsvapnet (sedermera marinchefen Åke Lindemalm) med adjutanter beslöt sig för inspektion av besättningen. Under denna inspektion, som bl.a. företogs på stort djup utanför Landsort, inträffade oförutsett ett stort vatteninbrott, som dels medförde ett kraftigt brus, dels förvandlade vattenstrålen till dimma när den träffade skrovdelen. Helge Svensson ingrep omedelbart, dök ned och fann i mörkret den rätta avstängningsventilen under det allmer stigande vattnet, vilket färgades rött av en kraftig ansiktsskada som drabbade Helge i samband med den allvarliga, närmast ödesdig-

ra incidenten. Helge räddade tveklöst livet på alla ombord genom sin skickliga och uppoffrande insats.

För denna insats tilldelades han i första hand äran att få sitt namn ingraverat på Kustflottans Bragdkanna. Där står även: "... för oförskräckt ingripande trots svåra egna skador vid vatteninbrott i ubåten *Uttern* på stort djup". Tills dato finns där bara två namn ingraverade, trots världskrigets många heroiska insatser av olika slag. Helges insats renderade honom den kungliga medaljen För Berömliga Gärningar. Han fick dessutom Kungliga Krigsvetenskapsakademiens medalj. Helge Svensson återvände efter bara två månaders sjukhusvistelse och operationer i aktiv ubåttjänst.

Helge Svenssons ofattbara sinnesnärvaro, totala professionalism, sällsynta pliktuppfyllelse, självuppoffring och mod är än i dag tacksamt bevarat i minnet hos alla oss, som var mycket nära att få dela *Ulvens* och dess 33 mäns öde 1943.

Dina kamrater på HMS *Uttern* genom

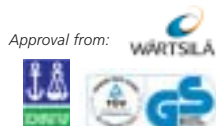
Rutger Carlheim-Gyllenskiöld, fartygschef och Björn Grünewald, fjärdeofficer

Den 14. september 1960
Flaggmaskinist H.A Svensson.
Oförskräckt ingripande trots
svåra egna skador vid vattenin-
brott i ubåten *Uttern* på stort
djup.

MAKE WATER

- From sea water to fresh water through reverse osmosis (RO)
- Scandinavian quality
- Standard models ranging from 1,5 m³/d to 200 m³/d

For engine cooling water
and your HVAC systems

EnwaMatic® Maritime

- Filtration to 5μ
- Fully automatic
- No scaling
- No corrosion
- No bacteria

Enwa Water Maker 50 m³ / day

KEEP YOUR SYSTEM CLEAN WITHOUT CHEMICALS

ENWA

E E M E

+47 51 63 43 00 post@enwa.com +46 31 742 9250 info@enwa.se

www.enwa.com

KORSORD

Det nya inslaget med korsord i vår tidning blev lyckat. Därför fortsätter vi även i nummer 2 och det är på nytt Gustav Karlsson, som står för konstruktionen.

Denna gången begränsar vi priserna till 3

Senast den 27 april vill jag ha Din lösning under adress:

Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY

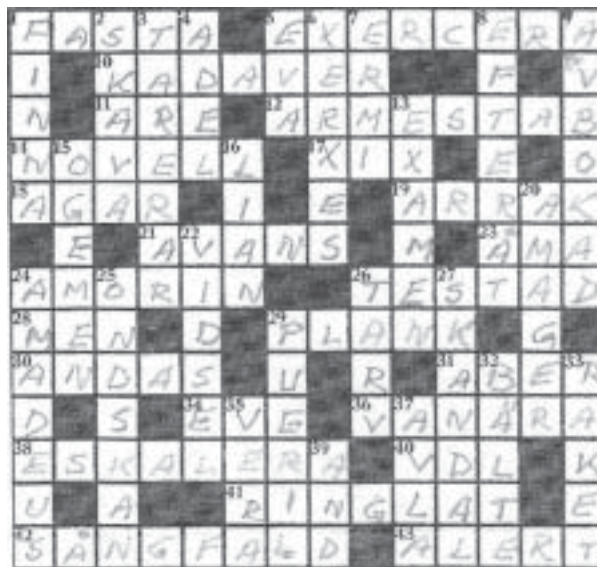
Pristagare till korsordet i nr4-2011 blev

Stellan Andersson, Rödeby
Per Callenberg, Tvååker
Torsten Hagnéus, Västra Frölunda
Helge Hansson, Trelleborg
Per Hansson, Halmstad
Allan & Anita Hellström, Listerby
Sten Joelson, Olofström
Kurt Johansson, Karlskrona
Björn Naeslund, Stockholm
Bengt Östman, Visby

G R A T T I S !

Vinsterna kommer med posten

Lösning Korsord 4

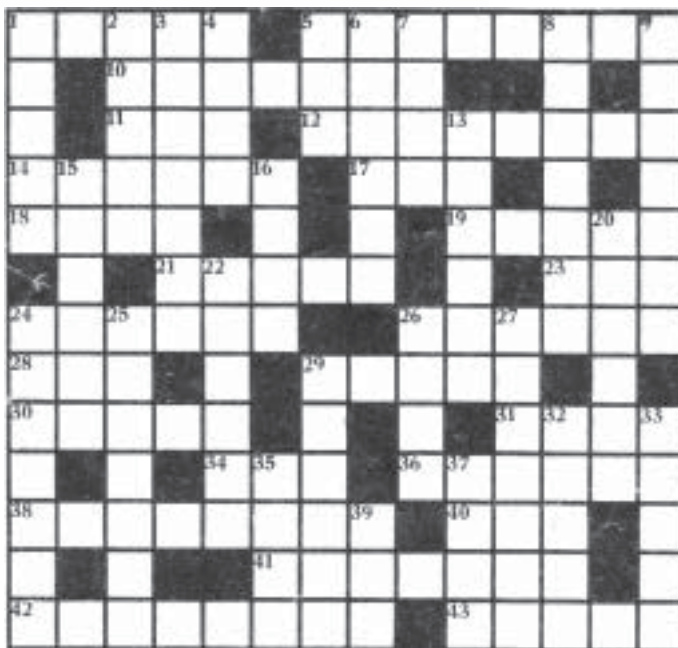

Vågräta ord.

1. Speciellt salustånd.	3. Trilldom.	15. Härbärgera.	29. Rösta.
5. Är Pegasus.	4. Hög stapel.	16. Gråfågel.	32. Frisk.
10. Dagdriva.	5. Måttanhet.	20. Utan arvsrätt.	33. Odyssevs' hemort.
11. Skede.	6. Ensättning.	22. "Herreslaf".	35. Mellan nav och ring.
12. Frivillig soldat.	7. Obestämda.	24. Fiktningsparad.	37. Lägerplats i öken.
14. Lärjungar.	8. "Höjdare".	25. Opera företeelse.	39. Ärgång i presens.
17. Människa.	9. Spec. kemisk förening.	26. Hörande till mun.	
18. Lära. Vetande.	13. Är introvert.	27. Tvetydiga.	
19. Sammanhållare.			
21. Fyrverkeripjä.			
23. Altare.			
24. Stad.			
26. Helt.			
28. Bed!			
29. Rökelse.			
30. Dans.			
31. Kringlig tia.			
34. Bock.			
36. Präst.			
38. Yrkesbenämning.			
40. Patriark.			
41. Porrlitteratur.			
42. Vänder.			
43. Blomma.			

Lodräta ord.

- Träcylinder.
- Frumburen gåva.

Årsbok Marinmusei Vänner

Lagom till jul kom Årsbok för Marinmusei Vänner för år 2011. Årets bok innehåller 8 uppsatser i de mest skilda ämnena. Nils Abrahamson gör en jämförelse mellan det karlskronitiska björkholmsmålet med kalmardialekten. Peter Rosengren, intendent vid Marinmuseum, gör i en artikel jämförelser mellan garnisonsstäderna Kristianstad och Karlskrona från grundandet fram till våra dagar. Rolf Ahlin, välkänd skribent i vår tidning, tar upp ett avsnitt ur Sveriges historia, som få känner till, sjörövarna på Madagaskar, som var på väg att få en fristad i vårt land. De kungliga i Sverige hade stor makt förr. Detta visar Cay Holmberg i sin artikel "Att hämta en prinsessa", där dåvarande prins Oscar, sedermera Oscar II, beordrade rustning av dåtidens största skepp, *Stockholm*, för att hämta hans blivande gemål i Tyskland. Stellan Bojerud skriver om den tyska flottans svenska rötter och undertecknad berättar om järnvägstunneln med sidoutrymmen under Karlskronas centrum. Emil T Boijertz var en skeppsgosse från Nättraby, om vars öden en senare anförvant, Claes-Håkan Jacobson, berättar. Slutligen berättas om kryssaren *Gotlands* långresa 1952 med besök på svenskon St Barthélemy. Per Tingbrand, Sveriges förmodligen störste kännare av ön och dess historia, står för denna artikel.

En intressant läsning utlovas.

Är Du intresserad av boken, kontakta undertecknad. Priset är 100 kr + moms(6 %) samt frakt.

ISBN 978-91-979955-0-4.

Försvarets förfall

Carl Björemann, pensionerad general, med bl.a. chefskap vid Södra militärområdet står bakom boken med titeln "Försvarets förfall" med undertiteln "Konsten att lägga ned försvaret utan att någon bryr sig".

Sverige hade en gång ett invasionsförsvar, som kunde mobilisera cirka 700 000 män och kvinnor i vapen. Idag har vi ett in-satsförsvar, som i storlek omfattar mindre än 10 % av det gamla invasionsförsvaret. Sverige har förlorat sitt folkförsvar och har övergått till en liten expeditionsstyrka, ett yrkesförsvar. Hur denna märkliga förändring gått till, handlar denna boken om.

Carl Björemann var på sin tid en ytterst stridbar herre, vilket åtskilliga gånger kommit fram i tal och text. Den här boken utgör inget undantag. Det utgör en mycket intressant läsning och en vidräkning av det svenska försvaret. Författarens stridbarhet har inte avtagit med åren.

Förlag: Santérus förlag. ISBN 978-91-7359-048-8

Ytspänning

Forskningsprogrammet "Försvaret och det kalla kriget" har hittills kommit ut med ett trettiotal skrifter. Den senaste i serien, "Ytspänning", kom ut hösten 2011. Boken omfattar fyra uppsatser skrivna av Tomas Ries, forskare vid Försvarshögskolan, Valdimir Egorov, rysk (sovjetisk) amiral, Tim Sloth Jörgensen, dansk amiral och kommandör Emil Svensson. Till detta kommer efterföljande diskussioner. I den här boken framkommer flera nya aspekter på den period, som vi kallar det kalla kriget. Intressant läsning utlovas.

Förlag: Printfabriken, Karlskrona. ISBN 978-91-977973-5-1

M/S Santos

Den 13 oktober 1975 går Anika och Cissi över fallrepet första gången. Två unga, självständiga och äventyrslystna väninnor har lämnat sina trygga jobb på Karolinska sjukhuset i Stockholm för att mönstra som mässmän ombord i ett handelsfartyg – en i särklass mansdominerad och mytomspunnen värld..

36 år senare kommer en av kvinnorna, Anika Bender, ut med en bok om resan, som varade i 92 dygn och fick namnet "M/S Santos, manskap, vänskap, dårskap..."

Det här är en bok kantad av passion, spänning, dramatik och sorg. Flickorna dras snabbt in i en karusell av hårt arbete, vilda fester, förälskelser, sena nätter med hemliga möten och stormig kärlek.

Boken är skriven i dagboksform fr.o.m. den 11 september 1975 t.o.m. 12 januari 1976 och beskriver på ett konstlat sätt den typiskt manlige arbetsplatsen ur ett kvinnoperspektiv.

Sammanfattningsvis kan sägas, att hos besättningen fanns trots allt en stark sammanhållning och mitt i den tumultartade vardagen spirade en varm och genuin vänskap.

Förlag: Books-on-Demand. ISBN 978-91-979729-1-8

The Berlin Wall

Jag har alltid varit fascinerad av Berlinmuren. Jag har fått en amerikansk bok i min hand "The Berlin Wall", från 2008, som på ett kortfattat sätt beskriver muren från 1961 till fallet 1989. Det är en kortfattad historia med mycket bilder, som ändå bjuder på många fakta. Jag fick också vid läsandet en nyttig träning i att läsa på engelska. En mycket trevlig och illustrativ bok.

Förlag: Osprey Publishing, ISBN 978-1-84603-139-9

Bokpresentatör Olle Melin

Bergakungen och hans slott

Berga slott är för alla flottister en välkänd byggnad. År 2011 var det 70 år sedan hovjägmästaren Helge Ax:son Johnson dog och 67 år sedan marinens anläggningar på Berga invigdes. Boken är en berättelse om Bergakungen och hans slott, om en persons förutsättningar, drömmar och genomföranden och om en person som gick sin egenväg.

Boken är framställd i essäform, vilket gör den lättläst men ändå full av fakta och den är försedd med ett mycket rikt bildmaterial. Boken behandlar i olika avsnitt hela Helge Ax:son Johnsons liv och verksamhet.

Ulf Lundberg, pensionerad sjöofficer, är sedan 2011 tillsynsman för en privat Minnesbyggnad, som tillhör Helge Ax:son Johnsons stiftelse och han har medverkat i boken, som till sin huvuddel är skriven av pensionärsparet och hembygdsforskarna Anita och Bo Stjernström. Den militära verksamheten beskrivs summariskt i bokens avslutande kapitel. Här hänvisas till Gilbert de Wendels bok "Berga örlogsskolor 50 år."

För den historiskt och biografiskt intresserade läsaren är boken mycket intressant. Udda händelser blandas med dåtidens historia på ett trevligt sätt.

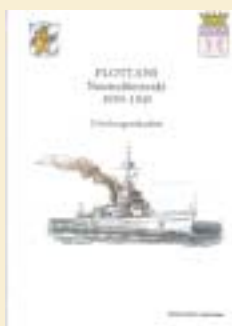
Är Du intresserad av boken (310 sidor och 300 bilder), kontakta Anita och Bo Stjernström, solvägen 1, 137 91 Västerhaninge, telefon 08-500 403 68. Priset är 350 kronor + frakt

ISBN: 978-91-633-9474-4

Samla, forska, berätta

Så heter Armémuseums årsbok för 2011. Tre författare, Carl Zarmén, Maria Forsberg och Gundela Pettersson har i varsitt kapitel beskrivit insamling, forskning och pedagogik inom museet. Alla tre har sitt dagliga arbete vid museet inom dessa områden. Här finns historia men framför allt en framtidsvision för museet. Avsnitten vittnar om stor kunnskap och kreativitet. Armémuseum. ISBN 978-91-86478-38-4

Flottans neutralitetsvakt 1939-1945

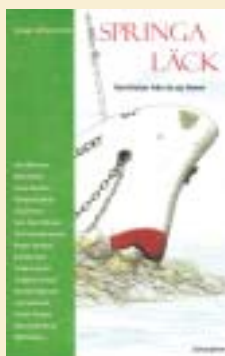
Flottans Män i Lysekil har gett ut boken "Flottans Neutralitetsvakt 1939-1945, Göteborgsgeskadern". Författare är Lysekilspojken Kenneth Larsson, som tecknat ner, i ord och bild, sina upplevelser från barndomen under andra världskriget.

Det, som imponerar mest, är författarens enastående förmåga att teckna. Boken är full av fina teckningar och det är svårt att framhålla någon före en annan.

Men även texterna är utmärkta och detaljrika. Författaren tycks ha ett enormt minne och förmodligen ligger ett omfattande forskningsarbete bakom arbetet.

Det här är en bok, som verkligen lockar till läsning.

Kontakta Flottans Män i Lysekil, om Du är intresserad av boken.

Springa läck

Föreningen Bokanjärerna har bildats för att uppmuntra och stödja författare, som ägnar sig åt sjölivsskildringar. Detta är föreningens andra bok. Den första, "Tampa däck" kom 2009 och anmäldes i bl.a. i denna tidning. 21 noveller förekommer i boken och bland författarna finns kända namn som Ove Allansson (3 noveller) och Torbjörn Dalnäs.

Urvalet har gjorts av sjömansbibliotekarien Göran Engdahl och redaktörerna Marie Halvdanson (Nautisk Tidskrift) och Lenart Johnsson (Tidningen Sjömannen).

Svensk Sjöfartstidning har tidigare gett ut novellsamlingar under namnet "Kring kajutlampan". Det finns stora likheter mellan dessa böcker och "Springa läck".

Med den här boken kan Du unna Dig en stunds roande läsning om sjölivet.

Förlag: Bokanjärerna. ISBN 978-91-979729-0-1

F 3. Flygflottiljen på Malmen

Svensk flyghistorisk förening är en mycket livaktig organisation, som årligen ger ut en mycket läsvärd tidning. Ibland utkommer också böcker i föreningens regi. Lagom till jul kom en sådan, "F 3. Flygflottiljen på Malmen", ut. F 3, som var en av landets första flottiljer, när flygvapnet sattes upp 1926, lades ned 1974, men flygverksamheten fortsatte i nästan full utsträckning och gör så än i dag med bland annat Försvarets helikopterflottilj.

Den här boken är en kavalkad över olika verksamheter från 1926 fram till våra dagar och ett femtontal författare beskriver i fristående artiklar flottiljens olika verksamhetsområden ur ett historiskt perspektiv..

För den militärhistoriskt intresserade i allmänhet och flyghistoriskt intresserade i synnerhet är boken ett mycket välkommet tillskott. Ett mycket rikhaltigt bildmaterial förhöjer värdet.

Tryck: Daanagård LiTHO AB, Ödeshög. ISSN 0345-3413

När hoten var starka

Det här är en lite annorlunda bok, men nog så intressant. Lars Brink, etnolog och humanist, beskriver på ett lite annorlunda sätt bl.a. Hemvärnets bildande i skuggan av andra världskriget, hemvärnschefen Gustaf Petri och hemvärnsinstruktören Raoul Wallenberg samt gör sammanfattningar och slutsatser ställda i ett nutida perspektiv.

Boken utgör en intressant etnologisk avhandling.

Förlag: Text & Bild Konsult. ISBN 978-91-972188-8-7

Du furste av det våldiga Pampas Evert Taube i Argentina

Författare: Göran Gynne, Norstedts

För alla älskare av nationalskalden Evert Taube är detta praktverk ett nödvändigt tillskott hemma i bokhyllan. Göran Gynne skriver ledigt och underhållande och samtidigt informativt och intresseväckande. Layouten är fräsch och proffsig, vilket bidrar till det positiva helhetsintrycket. Läsaren serveras också en mängd bilder, kartor, teckningar och brev med Taubes egna anteckningar och anekdoter.

Gynne berättar bland annat om Everts äventyrliga resa över Atlanten med paddlesteamern *s/s Princess of Wales*. Evert mönstrade på i London den 1 april 1910. Fartyget hade gått i trafik över Engelska kanalen med passagerare, men hade nu sålts till ett argentinskt rederi och skulle levereras till Buenos Aires.

Evert har beskrivit, vad som hände under den dramatiska resan i visan "Karl-Alfred, Fritiof Andersson och jag". Kaptenen planerar ett försäkringsbedrägeri och tänker sänka fartyget och lägga rabarber på minst halva assuranzen. I smyg gör han klar en livbåt till sig själv och sina styrmän. Den svenska trion upptäcker dock, att han borrat hål i skrovet. Kaptenen och styrmännen övermannas och blir inlåsta. Med pumparna igång lyckas man ta sig till det som i visan kallas "Gröna ön", i verkligheten Kap Verde. Där överlämnas skurkarna till polisen.

Taube skildrar också om en dramatisk hemresa över Atlanten i ångaren *s/s Skogland* under första världskriget. Fartyget blev beskjutet och Taube berättar, hur kulorna ven runt huvudet, när han stod till rors. Den dramatiska resan satte djupa spår. Han skildrar den i olika versioner i sex prosaböcker.

Under denna resa möter han också eldaren Charlie Barr, som gett stoff till hans kanske bästa sjömansvisa, "Eldarevalsens".

Taube hann med mycket under fem händelserika år i Argentina. Full av äventyrlust och på jakt efter möjligheter att fylla på den ständigt tomma börsen genomkorsade han det stora avlägsna landet. Att Taube jobbade bland annat som mättningsman vid de våldiga utdikningsarbetena på Pampas är känt av många, men han provade också på att arbeta som flasksköjare, fruktdlare, spårvagnskonduktör, ridande ordonnansförman och flera andra tillfälliga jobb.

Han mötte också bland många andra den vackra Carmencita, som faktiskt inte bodde i Samboronbon utan i byn Cerro de le Gloria. Hon dansade inte heller tango, som det påstås i visan, utan däremot vals.

En gång var det mycket nära, att Taubes liv fått ett abrupt slut. Ett välriktat pistolskott räddade honom från att hamna på asgarnarnas meny. Taube hade fått solsting och låg avsvimmad på banvallen till den argentinska stambanan, när gamarna attackerade. Skytten hette Berg och hade varit kalfaktor i den svenska flottan. Mer om detta återges i Taubes bok "Många hundra gröna mil".

De intensiva åren i Argentina kom att betyda mycket för Taubes personliga utveckling och framtid som visförfattare, sångare och konstnär. Ur sina minnen från Argentina öste han rikligt i över femtio år. Trettio av hans visor har sitt ursprung från denna tid liksom två romaner, ett femtiotal berättelser och mängder av teckningar och målningar. Här fick han inspiration till bland annat visorna om Rio de la Plata, hålan Samborombón, "by förutan gata", och den vackra Carmencita.

Uno Gradin

Axel Evert Taube, född 12 mars 1890 i Göteborg, död 31 januari 1976 i Stockholm. Taube var också argentinsk medborgare. Hans rika produktion omfattar prosa och poesi samt teckningar, akvarell- och oljemålningar. Taube skrev över tvåhundra visor under sitt liv. Evert Taube kommer att finnas som motiv på den svenska 50-kronorssedeln från och med 2014.

PS. Evert Taube var också en av grundarna till Flottans Män. Red.

Avlidna kamrater

Montör Björn Berg HÖNÖ

Född den 8 november 1950 Avliden i augusti 2011

Ragnar Boije LINKÖPING

Född den 25 april 1955 Avliden den 19 november 2011

Hasse Carlson HALMSTAD

Född den 8 februari 1916 Avliden den 24 oktober 2011

Kontrollrumstekniker Sven-Åke Davidsson STENUNGSUND

Född den 17 juni 1931 Avliden den 3 februari 2012

Hans Eriksson VÄDDO

Född den 23 mars 1931 Avliden den 19 februari 2011

Sjökapten Gert Garin MALMÖ

Född den 16 mars 1930 Avliden den 21 januari 2012

Civilingenjör Sven-Olof Grebell STRÄNGNÄS

Född den 5 september 1922 Avliden den 11 mars 2011

Snickare Carl Gåvmark ÖSTERSUND

Född den 10 juli 1928 Avliden den 21 april 2011

Ingenjör Aldor Hansen ENSKEDE

Född den 9 januari 1916 Avliden den 27 november 2011

Montör Lars-Olof Jonsson VÄSTERVIK

Född den 14 oktober 1932 Avliden den 10 november 2011

Gunnar Kihlander HANINGE

Född den 5 oktober 1925 Avliden den 29 november 2011

Gösta Källgust VALLDA

Född den 19 augusti 1923 Avliden den 3 december 2011

Thomas Larsson BEDDINGESTRAND

Född den 28 november 1941 Avliden den 26 november 2011

Leif Magnusson V FRÖLUNDA

Född den 14 april 1941 Avliden den 15 november 2011

Kommendörkapten Edward Mauroy DALARÖ

Född den 11 mars 1925 Avliden Hösten 2011

Maskinist John Persson GÖTEBORG

Född den 15 juli 1922 Avliden i april 2011

Kjell Persson ANGERED

Född den 3 oktober 1925 Avliden den 5 oktober 2011

Rolf Refors NYNÄSHAMN

Född den 1 juli 1920 Avliden den 30 oktober 2011

Olle Skoglund SUNDSVALL

Född den 12 augusti 1933 Avliden den 23 november 2011

Gösta Strand GÖTEBORG

Född den 9 juni 1917 Avliden den 11 november 2011

Tandtekniker Arne Stål SKELLEFTEÅ

Född den 27 mars 1918 Avliden den 21 december 2011

fd Gjutmästare Karl-Gustaf Svensson VÄSTERVIK

Född den 3 oktober 1922 Avliden den 23 januari 2011

Kapten Kurt Svensson HÄRNÖSAND

Född den 27 december 1928 Avliden den 6 februari 2012

Henry Törnblom VÄSTERÅS

Född den 14 juni 1924 Avliden den 18 november 2011

Lars Wollan HELSINGBORG

Född den 1 april 1946 Avliden den 22 oktober 2011

fd bitr losplatschef Bert Öhman ÄLTA

Född den 14 december 1922 Avliden den 23 november 2011

**Hedra våra avlidna kamraters minne
med en gåva till Flottans Män.**

Pg 5 88 19-4.

**Efter Din betalning sänder FM
kansli blanketten till de sörjande.**

GÄLLER DET Träbåtar?
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!

Nyhet! Båttvätt!

Båtbyggarskola

Fullständig varvsrörelse

**ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGMARKSOLA AB**

Box 15, 130 25 INGMARSÖ

08-542 461 36 batservice@swipnet.se

Födelsedagar Vi hyllar

95 år född

22-5 1917 Kommendörkapten Göran Nordling STOCKHOLM
6-6 1917 Ingenjör Curt Palmberg GÖTEBORG

90 år född

17-4 1922 Konteramiral Bengt Rasin GÖTEBORG
7-5 1922 Örlogskapten Bertil H:son Bolin SOLNA
13-5 1922 Wille Willhelmsson SKÅNES FAGERHULT
15-5 1922 Ingenjör Olov Hornedahl VÄSTERÅS
26-5 1922 Arne Pålsson SPÅNGA
27-5 1922 Lennart Möller GÖTEBORG
28-5 1922 Rolf Andersson NYHAMNSLÄGE
29-6 1922 Ingenjör Rune Johnson HÄGERSTEN

85 år född

1-4 1927 Inga Forssell NORRTÄLJE
11-4 1927 Sture Jäglund GRÄDDÖ
12-4 1927 Löjtnant Åke Regnander FARSTA
16-4 1927 Sven-Olof Winterhag GÖTEBORG
17-4 1927 Löjtnant Åke Larsson VÄSTERHANINGE
21-4 1927 Kjell Aasheim VARBERG
9-5 1927 Örlogskapten Åke Björkman TÄBY
16-5 1927 Börje Grafman VÄLBERG
17-5 1927 Bertil Ahlqvist VISBY
20-5 1927 Lars Karlsson BANDHAGEN
28-5 1927 Ingenjör Alf R. Stålborg KARLSKRONA
30-5 1927 Ingenjör Stig G A Nilsson KARLSKRONA
1-6 1927 Gunnar Laxander VÄSTERÅS
1-6 1927 Yngve Pettersson SKÅRHOLMEN
3-6 1927 Direktör Bertil Persson ÅHUS
13-6 1927 Lars Stenberg HALMSTAD
15-6 1927 Löjtnant Kurt Ekstrand HANINGE
23-6 1927 Ingenjör Folke Sjödin BROMMA
28-6 1927 Lasse Jönsson ÖSTERSUND
29-6 1927 Sven-Erik Josdal BANDHAGEN

80 år född

5-4 1932 Lars-Erick Barck KARLSKRONA
11-4 1932 Karl-Erik Hansson TRENSUM
17-4 1932 Ernst Göran Bringsarve KARLSHAMN
25-4 1932 Ulf Beijner LIDINGÖ
27-4 1932 Sven Evert Andersson LJUNGBYHOLM
3-5 1932 Bertil Abrahamsson HALMSTAD
4-5 1932 Sven-Olof Andersson KRISTIANSTAD
5-5 1932 Sture Lundberg STOCKHOLM
7-5 1932 Örlogskapten Bernt Wahlström KARLSKRONA
11-5 1932 Yngve Buch V FRÖLUNDA
12-5 1932 Sigvard Samuelsson GÖTEBORG
13-5 1932 Alf Andersson GÖTEBORG
19-5 1932 Egon Simonsson V FRÖLUNDA
24-5 1932 Leif Olsson LYSEKIL
26-5 1932 Kommendör 1 gr Jan Bring NACKA
30-5 1932 Stig Johansson VÄRNAMO
10-6 1932 Karl Gustav Fred HÄRNÖSAND
11-6 1932 Jur kand Ingemar Adolphsson FARSTA
17-6 1932 Kjell Andersson NORRKÖPING
17-6 1932 Byggmästare Gunnar Kall KUNGÄLV
17-6 1932 Örlogskapten Ingvar Skanelid VÄSTERHANINGE
19-6 1932 Sektionschef Lars Lenneth SUNDSVALL
20-6 1932 Lagerchef Gunnar Nilsson HASSLÖ
28-6 1932 Arbetsledare Robert Karlsson SUNDSVALL
28-6 1932 Ystare Jan Mårtensson VARBERG
30-6 1932 Karl-Erik Åkesson HÖÖR

75 år född

4-4 1937 Fabrikör Stig Sandberg UDDEVALLA
11-4 1937 Ingvar Olsson BRASTAD
14-4 1937 Sten Hornfelt ASARUM
21-4 1937 Direktör Göran Möller TÄBY
22-4 1937 Ingenjör Birger Andersson JÄRVSÖ
22-4 1937 Leif Leihed HALMSTAD
23-4 1937 Ebbe Rosen VÄSTERVIK
27-4 1937 Löjtnant Owe Jonsson SÖDERTÄLJE
28-4 1937 Karl Sparud V FRÖLUNDA
29-4 1937 Löjtnant Bengt Johnsson LYCKEBY
30-4 1937 Jonny Bram KARLSHAMN
30-4 1937 Eije Högberg VÄSTERVIK
3-5 1937 Bernt Lundqvist SOLLENTUNA
5-5 1937 Roland Lood HALMSTAD
8-5 1937 Åke Benediktsson LANDSKRONA
10-5 1937 Maskinförare Sune Nilsson GÖTEBORG
11-5 1937 Ingenjör Willy Olsson BROMMA
16-5 1937 Conny Isebark DEJE
16-5 1937 Rolf Johansson STURKÖ
17-5 1937 Ingemar Swedberg KARLSHAMN
24-5 1937 Bo Nilsson TANUMSHEDE
25-5 1937 Fil kand Per Jacobsson STJÖRDAL
28-5 1937 Per Thörnqvist KOLMÅRDEN
29-5 1937 Bo Lundgren TRELLEBORG
30-5 1937 Olle Mossberg MOLKOM
31-5 1937 Guy Rosvall HELSINGBORG
31-5 1937 Lars Åkesson TUNGELSTA
12-6 1937 Ingenjör Kjell Björklund VENDELSÖ
12-6 1937 Rolf Blomqvist ÖSMO
12-6 1937 Instrumentmakare Tommy Flisberg ÅKERSBERGA
13-6 1937 Marknadschef Rolf Allan Borglid Jönköping
14-6 1937 Ulf Jonsson SÖDERKÖPING
16-6 1937 Löjtnant Ingemar Aronsson FARSTA
17-6 1937 Bruno Lindqvist SKURUP
20-6 1937 Willy Ranborn SÖDERTÄLJE
22-6 1937 Bertil Carlsson KARLSHAMN

70 år född

1-4 1942 Kommendörkapten Ulf Ekman OSLO
2-4 1942 Christer Cardell KARLSKRONA
7-4 1942 Kjell Magnuson ENSKEDEDALEN
10-4 1942 Per-Olof Bengtsson VARBERG
10-4 1942 Kapten Bengt Johansson HANDEN
18-4 1942 Christer Jarmland FÖLLINGE
20-4 1942 Tord Petersson KARLSKRONA
21-4 1942 Löjtnant Nils Ekander KARLSKRONA
21-4 1942 Roger Lundgren LYSEKIL
28-4 1942 Jarl Rådlund GÖTEBORG
30-4 1942 Ingenjör Göran Berg BORÅS
4-5 1942 Kommendörkapten Harald Abramson STOCKHOLM
14-5 1942 Sten-Åke Agnemyr KARLSTAD
15-5 1942 Kent Pettersson FISKEBÄCKSKIL
15-5 1942 Erik Rhöse HAMMARÖ
17-5 1942 Pensionär Karl-Erik Karlström LIDINGÖ
22-5 1942 Erland Falk UPPSALA
23-5 1942 Bernt Seidel LINKÖPING
27-5 1942 Sylve Jönsson TRELLEBORG
28-5 1942 Kommendörkapten Sven Otto Ullnér KARLSKRONA
3-6 1942 Barbro Nerhagen VEJBYSTRAND

5-6 1942 Bo Johansson SOLNA
 5-6 1942 Lars Olsson KARLSKRONA
 6-6 1942 Civilingenjör Jan Linder STOCKHOLM
 7-6 1942 Roland Wikström VENDELSÖ
 8-6 1942 Civilingenjör Jan Gunnarsson SALTSJÖBADEN
 8-6 1942 Ingenjör Jan Hammarstrand HÄRNÖSAND
 14-6 1942 Hans Heljedal HALMSTAD
 16-6 1942 Polisman Veikko Larsson KUNGSHAMN
 16-6 1942 Gustav Lunki HÄRNÖSAND
 17-6 1942 Montör Jan-Olof Larsson LYSEKIL
 19-6 1942 Per Grape KARUNGI
 25-6 1942 Kommendörkapten Kent Melander HANINGE
 26-6 1942 Östen Österberg GRÄDDÖ
 30-6 1942 Fiskare Bo Öberg ALNÖ

65 år född

3-4 1947 Benny Björkman KOLMÅRDEN
 8-4 1947 Kent Pejdel PHUKET
 11-4 1947 Staffan Skagerberg ESKILSTUNA
 12-4 1947 Thomas Olsson TRELLEBORG
 17-4 1947 Bo Callenberg LYSEKIL
 20-4 1947 Sven-Gunnar Alevåg MÖLNDAL
 21-4 1947 Håkan Karlsson VÄSTERVIK
 26-4 1947 Fiskare Bo Sillman NJURUNDA
 30-4 1947 Britt Holmberg VÄSTERHANINGE
 1-5 1947 Jur kand Håkan Jufors RONNEBY
 4-5 1947 Ulf Hegner HAVDHEM
 6-5 1947 Urban Roth HALMSTAD
 7-5 1947 Fredrik Andersson VÄXJÖ
 8-5 1947 Ingeman Jönsson KARLSKRONA
 10-5 1947 Bengt Bengtsson HALMSTAD
 14-5 1947 Ingenjör Robert Carmstedt STOCKHOLM
 16-5 1947 Herr Lars Månsson NJURUNDA
 22-5 1947 Polisman Sven Hasselbom BROMMA
 22-5 1947 Kapten Bertil Sjöholm BROMMA
 28-5 1947 Ingenjör Hans Carling VALLENTUNA
 29-5 1947 Ola Ingemansson LYSEKIL
 4-6 1947 Utbildningskonsult Inger Callemo TÄBY
 11-6 1947 Telearbetare Bertil Sjöfeldt LYSEKIL
 15-6 1947 Ingenjör Olof Johansson FARSTA

18-6 1947 Arne Göthammar SÖDERTÄLJE
 23-6 1947 Glenn Linder STOCKHOLM
 23-6 1947 Elingenjör Eje Mårtensson LANDSKRONA
 23-6 1947 Per Nejdefelt STURKÖ
 24-6 1947 Ulf Söderberg NORRKÖPING
 26-6 1947 Christer Cederberg ÅBY
 28-6 1947 Drifttekniker Christer Svanbeck SOLLEFTEÅ

60 år född

23-4 1952 Plåtslagare Christer Pehrsson HALMSTAD
 24-4 1952 Hans Erik Fröjd ÖRSUNDSBRO
 25-4 1952 Conny Nilsson KARLSHAMN
 26-4 1952 Peter Ottosson LANDVETTER
 1-5 1952 Lennart Bergström LULEÅ
 8-5 1952 Swen Jeppson Höganäs
 11-5 1952 Kranmaskinist Anders Nilsson VARBERG
 14-5 1952 Sjöingenjör Dag Tomas Wiklund FRÖSÖN
 25-5 1952 Jan Forss HAMMARÖ
 26-5 1952 Jan Rydberg TÄBY
 1-6 1952 Fiskare Kjell Svahn BUA
 3-6 1952 Sten Arnfeldt TRELLEBORG
 15-6 1952 Marknadschef Anders Lindholm DJURSHOLM

50 år född

4-4 1962 Ingenjör Åke Strömberg BROMMA
 8-4 1962 Civilekonom Dag Tedenby GÄVLE
 10-4 1962 Torsten Björn HÄLLESÅKER
 13-4 1962 Jan-Erik Lindqvist RONNEBY
 18-4 1962 Sven Bengelsdorff GÖTEBORG
 18-4 1962 Fastighetskötare Hans Isaksson ÅKERSBERGA
 20-4 1962 Roland Sjöholm STRÖVELTORP
 28-4 1962 Bo-Göran Nilsson TRELLEBORG
 15-5 1962 Rune Ekström HALMSTAD
 15-5 1962 Björn Fransson VÄSTERVIK
 16-5 1962 Löjtnant Johan Söderström NORRKÖPING
 10-6 1962 Löjtnant Michael Wikström VANGHÄRAD
 17-6 1962 Sjukgymnast Åsa Ahlgren STOCKHOLM

40 år född

22-4 1972 Trafikledare Björn Theoander ALNÖ

30 år född

25-5 1982 Chaufför Mattias Karlsson HALMSTAD

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Krister Arweström
 Erik Hoffstedt
 Ingvar Lindros
 Bengt Olsson

Göteborg

Thore Abrahamsson
 Anders Andersson
 Rune Gustafsson
 Pether Ribbefors
 Bo Tak
 Per-Ola Törnqvist
 Jan Wanhov

Halmstad

Bertil Nilsson
 Haninge

Johan Karlsson
 Per Karlsson

Roland Karlsson

Bo Lindblad

Åke Nellmer

Karlskrona

Gunnar Berljung
 Nils-Gösta Friberg

Erik Hellgren

Nynäshamn

Ingemar Högborg
 Robert Norberg
 Mikael Salminen

Malmö

Peter Dahlberg
 Stig Ekström
 Bengt-Rune Johansson
 Peter Johnsson
 Rune Nilsson
 Mikael Wärn

Norrköping

Harriet Jansson
 Rolf Ström
 Per-Olov Österman
Stockholm
 Jenny Ahlén
 Birgitta Ahlgren
 Stig-Göran Björkman
 Per Jacobsson
 Sören Kullman
 Magnus Lundgren
 Karin Sjöfors
Södertälje
 Reine Andersson
 Ove Blomquist
 Roger Dahl
 Johan Haglund
 Jan Johansson

Kent Karlsson

Peter Nyberg

Bruno Sandås

Per Östling

Varberg

Leif Persson

Västervik

Karl-Gustav Andersson
 Sven Andersson
 Bernt Cederberg
 Kalle Enockson
 Sören Göransson
 Lennart Henell
 Sune Johansson
 Ruben Kihl
 Bo Magnusson
 Jan Nilsson
 Sixten Nilsson

Jan Wurtz

Västerås

Jan-Christer Andersson
 Jan Skoog

Växjö

Sten Hovne

Ängelholm

Lennart Nordegren

Norrköping

Mats Andersson
 Håkan Ekberg

Kalmarsund

Johan Fredriksson
 Björn Sandström
 Hans Söder
Karlstad-Värmland
 Magnus Heikenberg

Mästare på smygteknik

Kockums står för marin högteknologi i världsklass - på ytan och under. Vi konstruerar, bygger och underhåller ubåtar och örlogsmarina system med avancerad smygteknik. Andra framgångsrika produkter är det luftoberoende Stirling-systemet, ubåtsräddningssystem och minröjnings-system. Verksamheten bedrivs i Sverige i Malmö, på Muskö och i Karlskrona. Kockums ingår i ThyssenKrupp Marine Systems.

ThyssenKrupp Marine Systems
Kockums

Thyssenkrupp

 **DOCKSTA
VARVET**
www.dockstavarvet.se

Tel: 0613 - 711 600
Varvsvägen 1, 870 33 Docksta
info@dockstavarvet.se

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverksgatan 14	134 65	INGARÖ	j.forslund@telia.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg@hotmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	08-449 31 58	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Nils-Gösta Persson	0320-557 44	Svansjö Magerhult 6	511 93	TORSTORP	n-gpersson@swipnet.se
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster	Bengt-Olof Arnsten	063-57 93 00	Havrevägen 4 nb	831 71	ÖSTERSUND	
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: **Jan Wikberg.**

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg@hotmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: **Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Ove Hagström.**

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Ove Hagström	011-23 90 15	Nygatan 55	602 34	NORRKÖPING	ovemarin@tele2.se
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Tomas Ståhle	0176-143 34	Vigelsjövägen 9 A	761 51	NORRTÄLJE	tomas.stahle@swipnet.se
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	08-550 344 42	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: **Göte Lindberg och Rolf Pärnhem.**

Kalmarsund	Bengt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	abe@hammarlund.net
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parnhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Per Nordgren	0455-268 30	Orkestergatan 30	371 49	KARLSKRONA	pernordgren@gmail.com
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	1044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÄRDS KÖPINGE	l.i.e@tele2.se
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	jorgenpersson.fmmalmo@telia.com
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	familjennord@bredband.net
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	Växjö	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: **Lars Linde och Bertil Andreasson.**

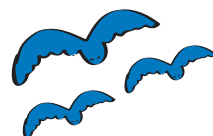
Göteborg	Bertil Andreasson	031-29 37 57	Stensängens lycka 18	423 36	TORSLANDA	bertil.andreasson@comhem.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@flottansman.se
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 42	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Jan Johansson	036-433 44	Björkvägen 7	566 92	HABO	jangustav.olander@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stingsgatan 2	652 26	KARLSTAD	rahm@mail.ip-only.net
Lysekil	Van Carlsson	0523-473 97	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	van.c@telia.com
Varberg	Per Callenberg	0340-422 19	Vrånvägen 21	430 10	TVÅÅKER	cal.per@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0431-149 30.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

POSTTIDNING B

En för alla, alla för en!

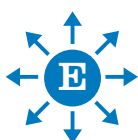
Energibolaget i Sverige AB stödjer
Flottans män och erbjuder därför
kamratföreningens medlemmar ett
mycket förmånligt elavtal.

Peters princip:
Inget krångel.
Inga jippon.
Inget tjafs.
Bara el.
Helt enkelt.

För att teckna elavtal:

Gå in på www.energibolaget.se, eller kontakta vår
kundtjänst på 08-556 505 10. Ange kampanjkod fm2012.

Energibolaget i Sverige AB:

Box 695, 136 26 Haninge. Tel. 08-556 505 10,
Fax. 08-544 820 74 Org.nr. 556497-3856,
info@energibolaget.se, www.energibolaget.se